

TIETÄJÄ.

VIISNÄYTÖKSINEN RUNOELMA.

KIRJOITTI

J. H. ERKKO.

HELSINGISSÄ,

SUOMALAISEN KIRJALLISUUDEN SEURAN KIRJAPAINOSSA,

1887.

Suomen Runottaren Tienraivaajalle

Herra Professori

Aug. Ahlqvistille

Kiitollisuudella ja kunnioituksella

omistettu.

Esilause.

Ei mieleni saanut rauhaa ennen kuin sen monivuotisista hauteista puhkesi ilmoille tämä teos. Niin täytyi tapahtua, ellen tahtonut tehdä henkistä itsemurhaa. Tämä olkoon sanottu niille, jotka ehkä kysyvät, miksi tekijä ryhtyi juuri tähän eikä muuhun aineeseen. Elämäni sisällys määräsi aineen. Ja mikä ylinnä mielessäni kuo- hui, se ensin esille virtasi. Muodon — senkin on sisällys luonut.

Olenko onnistunut tuomaan ilmi mitä olen tahtonut? Epäilemättä on aina vielä tunnustettava, että «me profeteeraamme puolittain.» Selvyyteen olen kuitenkin pyrkinyt, ja ne, joille tämän teoksen nykyisessä muodossaan olen luke- nut, ovat sanoneet sitä käsittävänsä. Mutta — he ovat malttaneet ajatella sekä tuntevat kieltä.

Sekä virheistä, että niistä lukemattomista ominaisuuksista, jotka tältä teokselta puuttuvat, pitänevät kirjallisuutemme ystävät kyllä aikanaan murheen.

Henkileet:

BILEAM, tietäjä.

BAALAK, Moabin kuningas.

EGLON, hänen poikansa.

ZUUR

HUUR

REKEM

REBA

EVI

} Midianin heimoruhtinaita.

KOSBI, Zuurin tytär.

NAHSEN, Juudan suvun päämies

ELISUR, Ruubenin suvun päämies

SIMRI, Simeonin suvun päämies

} airueita.

SAALU, Simrin isä.

PINHOS, Aaronin pojanpoika.

SEEDEK, Baalin ylipappi.

NERGAL

OMRI

ORGON

ORNAN

LAORMER

PATROS

EBER

KOOSAM

} Bileamin oppilaita.

} tutkijoita.

ASSAR, Moabilainen sotaherra.

ENKELI Siinailta.

Baalin pappikuoro, naiskuoro, vaimolan naisia, eräs
vaimo, eräs maamies, sotilaita, vartioita,
kansaa.

Tapaus Israelin valloittaessa Kaanaata.

Ensi näytös.

Avoin pylväskäytävä temppelin ja kuninkaan huoneen
välillä. Kuninkaan istuin.

(*Vahtisotilaita.*)

1:nen sotilas. Jumalat kuoli jok' ainoa,
On templit hautaholveja,
Nyt kelle uhrataan?
On suurin herra kuka ties
Nyt kuningas ja sotamies,
Siis heitä palvellaan.

2:nen sotilas. Päämiestä kuule, tottele,
Kun käsketään, niin ottele,
Siin' uskontosi on.
Ei uskalla, ei aikaa saa,
Täss' aatoksia harjoittaa —
Se luvatonta on.

1:nen sotilas. Juo, narri, nai, ei kieltoa,
Öin, päivin, milloin mieluista,

Se uhri parhainta.
 Ei pappi eikä kuningas
 Vihastu tuosta uhristas,
 Jos kartat aatella.

2:nen sotilas. Vait, veikko! tuolta astuu
 miehiä.

(*Eber ja Koosam.*)

Eber. Siis tietää et voi mit' et näe.

Koosam. En,

Jos tunne en.

Eber. Mut mistä tuntea?

Koosam. Tuo Eufratin mies lausui, muistelen:

Ken omass' itsessään ei Jumalaan
 Tutustu — turhaan etsii muualta.
 Mut luonansa ken hänet tuntee, se
 Hänt' ympärillään näkee kaikkialla,
 Kuin armahansa kuvaa rakastaja.
 Niin Eufratin mies lausui, muistelen.

2:nen sotilas. Mist' olette ja ketä? Mi-
 hin matka?

Täss' asuu kuningas, se tietäkää!

Tiehenne koivetkaa tai sattuu koipeen,
Niin nuolen haavaa saatte nuoleskella.

Mist' olette ja ketä? Vastatkaa!

Koosam. Me? — Kiriath-Seferistä, tutki-
joita.

Siell' on, jos tiedät, koulu viisasten.

2:nen sotilas. Mut minne nyt?

Koosam. Taas Kiriath-Seferiin.

2:nen sotilas. Ja millä asioilla? Täytyy
tietää.

On aika paha. Kulkee vakoojoita.

Koosam. Mies viisas tääll' on aamu-
ruskon mailta,

Tuolt' Eufratilta — oltiin kuulemassa.

2:nen sotilas. Siis viisait' olette tai veiti-
koita.

Niin sanokaa, tuleeko maahan sota?

Koosam. Jos totta lausuu tähdet, tulee sota,
Mut totuuden jos sota maahan tuo,
Niin rauha tulee.

2:nen sotilas. Ota siitä selko!

Jos heitä ymmärrät, niin olet viisas.

Jos viisas olet, heit' et tarvitse.

Ei kostu kansa moisist' oppineista!

Hän näköjään on itse viisaus,

Mut itseviisaus hän toki on,

Kun omiaan hän haastaa itselleen.

1:nen sotilas. Mut jos nyt sota syttyis,
kuulkaahan,

Niin puoltaisiko meitä jumalat? —

Jos jumalia on, jos elää ne.

Mit' uskotte?

Koosam. Sit' uskon, ett'et usko.

Mut' onko taikk' ei mitä epäilet,

Niin siit' et hyödy, koska epäilet,

Kun siihen tartu et, mit' epäilet.

Siis jumalist' et hyödy, on niit' taikk' ei.

(Lähtevät.)

2:nen sotilas. Jos ymmärsin, niin siipe-
hesi sait.

1:nen sotilas. Vait, nokkaviisas!

2:nen sotilas. Otti nokkahansa. —

Tuost' astuu maamies, kysy häneltä.

Hän jumalille tutump' on kuin nuot.

1:nen sotilas. Sanohan, mies, jos luotat
jumaliin,

Ne aikovatko auttaa sodassa,
Jos, tuot' noin, tästä syttyis tappelu?

Maamies. (Laulaa, astuen lapio olalla edelleen.)
Yks kaikki mitä aikoo jumalat,
Kun viini kasvaa, laumat poikivat,
Kun lapseni ja vaimot rauhan saa
Ja viikunapuu varjon tarjoaa.

1:nen sotilas. Kaikk' yhtä pitkää on kuin
leveää.

2:nen sotilas. Vait, tomppeli, kuningas
tulee! Seis!

(*Baalak ja Eglon.*)

Eglon. Isäni, kuningas!

Baalak. Kuulen, poikani.

Eglon. Sin' olet alla päin ja mietit vaan.

Baalak. On syytä.

Eglon. Mit' auttaa synkkyys? Kukistaa
vaan mielen

Ja toimen tempaa käsistä kuin ase
Vihollinen, jot' aiot sillä tappaa.

Iloinen mieli, reipas toimi neuvot
Ja keinot keksii parhaat.

Baalak. Nuoruuttas
Voit kiittää, kun voit toivoa ja mielen
Noin reippaan kantaa. Minun toivoni
On sinussa; en itse toivo mitään.

Eglon. Kuningas päästäköön tok' ilon
luokseen.
Jumalat — paha pää kun heill' on joskus —
Kun heille aito nuoruutt' uhrataan,
Iloa, leikkiä ja juhلاميelta
Kun näkevät, niin jälleen leppyvät
Ja toimiin valmiit ovat. Kuningas!
Suo palvelijoittes tulla luoksesi,
Mukana soitto, laulu sekä hyppy,
Niin elämäsi katkuava ydin
Iloisen liekin ottaa.

Baalak. Vanha lainaa
Iloa nuorten tuohuksista, niinkö?
On neuvo luonnikas, mut outo kuulla.
Noin Baalin pappi, hovin temppumestar'
Vois ohjata, ei nuori, nouseva

Kuningas laskevalle kuninkaalle.
 Tuon hedelmänkö kantaa pappein kylvö,
 Ett' ohjat terveelt' ymmärrykselt' ottaa,
 Kuningastahdon vaihtaa hentoon mieleen?
 Ei väsyneen ja vanhan lääkkeitä
 Verevä nuoruus etsi.

Eglon. Sinun tähtes,
 Kuningas, etsin mitä etsin. Itse
 Vaan luonnettani seuraan. Jumalten
 On lahja sekin.

Baalak. Mik' on jumalten,
 Mik' ihmisten ja mikä luonnon lahja,
 Sen papit tutkikoot ja tietäjät.
 Mut valtakunta kättä kaipaa miekkaan
 Ja sota sopii kuninkaille. —
 Kun olin nuori, kansat huusi: „Baalak
 On voittaja ja kansain kukistaja!“
 Sill' Eufratista Jordaniin
 Ja Liibanonilt' asti Seiriin
 Minua kansat kuuli vapisten.
 Niin Hesbon ennen oli istuimeni
 Ja Baasan astinlautani, kuin Aar nyt

Abarimvuorella on asuntoni.
 Mut Gileadin lammasmaumaa nyt
 Kuninkaat Og ja Siihon keritsee.
 Ja Midianein heimoruhtinaat —
 Nuo luopiot! mun orjiani ennen —
 Veroa kantaa Amrin lapsille.
 Ja missä jumalat? Nyt heitä tarvitsen,
 En ennen kunniani kukkuloilla,
 Kun nuoruus, voima, valta oli mun —
 Ja jumaluuskin, sillä edessäni
 Yleni kansain kiitossuitsutukset,
 Ylistys-uhrit, lahjat, rukoukset.
 Nyt tarvitsen, hei! káske tänne Seedek,
 Pääpappi! Itse sotajoukkoon käy
 Ja luotto ansaitse. Heit' innostuta,
 Harjoita, että tarpeen hetkenä
 Aseesen pystyvät ja että ase pystyy.

Eglon. Mist' uhkaa miekka paljastettu
 taas?

Baalak. Kysytkö tuota? Poika Baalakin
 Ei vihollist', ei vaaraa aavista,
 Jok' uhkaa valta-istuintas? O, aika! —

Mik' aatoksias kietoo? Papitko

Ja templin neitsyeitten kiimaukset —?

Eglon. Puhua palvelias suo sana —!

Baalak. Vait!

Ja kuule, kerron sulle kaikki!

Kuninkaan armopaisteen pimetessä

Pakeni kerran Faaraoitten maasta

Egyptin viisas, salatietäjä,

Sukua kuninkaista, kerrotaan

Ja Mooses nimeltään.

Hän Siinaill' asui kauan karkulaisna,

Kuin moni muukin valtain vainottu,

Jot' armo jumalain vaan lohduttaa.

Mut hänen ympärilleen joukottain

Muut paonlapset kiertyi: Johtajata

He etsivät. Hän kauan vastusteli.

Mut innostuksen liekin palossa

Hänelle näkyi Siinain Jumala.

Niin Siinain pyhilt' ihmeavaimen

Hän sai ja Israelin johtajaksi,

Pakolaiskansan pääksi vihittiin.

Vaelsi sitten kauan erämaassa

Ja kansa siellä kaitsi laumojaan.
 Mut pysyi pyhään ihmeliitossa
 Ja heidän jumalaansa tunnustaa,
 Tuot' yhtä, joka voittaa muka muut
 Jumalat, kansat, maat ja kaupungit.

Eglon. Niin onko ennustettu?

Baalak. Niinkuin ilmassa
 Se huhu liikkuu; peljästystä kylvää
 Se kansoihin ja miekkaan ruostetta.

Eglon. Se mahtaa olla suuri jumala,
 Jos kaikki muut hän voittaa.

Baalak. Senpä vuoks
 Sun pappis tarvitsen, ne tomppelit,
 Jotk' eivät aikaa seuraa, palkkojaan
 Ja saataviaan muistelevat vaan
 Ja huutavat: on meillä viisaus, valta!
 Niin kansan unnuttavat hekkumaan
 Ja velttouteen. Ja kun muilta mailta
 Uus vaara uhkaa, ennen tuntematon,
 Se nielee kansan sekä itse papit,
 Jotk' eivät vastustaa voi kumpikaan. —
 Siis Seedek tänne! Nyt hän näyttäköön

Mit' uhrit auttaa meitä, tokko Baal
 Ja Sergal häntä vielä tottelee.
 Hae Seedek, mene! (Eglon menee.)

Baalak. Nyt vielä raitis vuorituuli huokuu
 Ja viinin sato laulain korjataan.
 Mut joka hetki vaihettaa voi tuulet
 Ja joka tuuli kansan mielen muuttaa.
 Viel' erämaa on aina myrskyn kohtu.
 Sen puuskat vaatii valppautta. — (Seedek
 tulee) Seedek!

Seedek. Kuninkaan olkoon voima, kunnia
 Ja siunaus!

Baalak. Kai tiedät mitä mieltä
 On jumalat näit' aikoja, o, Seedek?
 Vihoja näyttävätkö tietävän
 Tai leppeit' ovat?

Seedek. Leppeä on Baal,
 Kuin aina viininkorjuun aikana.
 Mut Sergal, sodan herra, aatoksiin
 On vaipunut.

Baalak. Sen poskistanne huomaa,
 Ett' ovat teille juomauhrit mieleen.

Mut sodan jumalan, mun herrani
 Te unhotatte, veltot, hempeät
 Kun olette. Hän valpas vaatii valppaat
 Myös uhripapit. Hälle teuras tehkää!
 Mit' uljast' on ja nuorta, voimakasta,
 Sen vaatii sodan herra leppyäkseen.
 Siis teurastakaa mulli mullin selkään,
 Ett' ihastuu hän vertä haistaessaan.
 Syy teidän on, jos valtakunta kaatuu.
 Ma silloin teidät teurastan kuin oinaat,
 Jäsenet ratkon, niskat ruhjaisen
 Ja tuuleen kylvän — korpit syökööt!

(Viittaa kädellään menemään.)

Baalak. Odota, Seedek! Sano, vanhet-
 tuuko

Myös jumalat? Jos niin on, syy ei sinun.

Seedek. Niin olla voi, vaikk' ain' ei ole
 niin.

Jumalat kyllästyä voivat yhteen,
 Niin sille vanhettuvat, mieltyvät
 Taas toiseen, nuortuvat ja auttavat,
 Mut auttaessaan aina nuoret ovat.

Baalak. Siis mulle vanhenneetko, tar-
koitat?

Seedek. Jumalat tekevät kuin kuninkaat:
Sit' armastellen, joka miellyttää,
Sen hyljäten taas jok' ei miellytä
Ja uuteen mieltyn. — Ei sukujaan
Kuninkaat muuten jumalista ois.

Baalak. Tuo pistopuhe heitä, Seedek,
pois!

Vaan sano miksi ahmii jumalat
Niin paljon nuoruutta ja neitsyyttä.

Seedek. Ei nuoruus kestäis ilman nuor-
ten seuraa.

Miks' sotajoukkos nuorta on ja vaimos
Vaan neitseist' etsit? Rakastat siis mitä
Jumalat rakastavat: elämää.

Baalak. Niin, elämää!

Seedek. Maan elinmehua,
Sen viiniä ja nuoruutta, sen kukkaa.

Baalak. Siis päiviäni pilvessä en hukkaa,
Vaan tänne tuokaa juomauhria
Ja neitseet, tanssijat ja pasuna.

Sun pappis, Seedek, laita laulamaan,
Niin nuoruuteni elpyy uudestaan!

(Seedek menee.)

Baalak. Jumalat kotkaa nuorentakaa taas,
Ett' ylenee hän kostolentoon, karkaa
Viholliseen kuin taivaan salanuoli,
Jok' iskee korven rosvolaumaan, polttaa
Poroksi sissin, juonten hautojan!

(Kuninkaalle tuodaan viinipikari. Seedek, uhripikari
kädessä, ja pappikuoro taustalta etenevät, laulaen harp-
pujen ja sympalien soidessa. Sill' aikaa asettuvat naiset
puoliympyrään Baalakin istuimen luo.)

Pappikuoro. Kuin auringon paiste siunaa
maan,

Valtasi, Baalak, siunataan:

Viiniä tiukkuvat askelees,

Vuotakoon riemu sydämmees,

Maaemon rinnass' on tuhat nisää,

Lypsettäviksi kai luotu ne lie.

Taivas tultansa viinihin lisää,

Rintas jäät se pois virtana vie.

Kuningas nouskoon voimassaan

Elämän riemuun, kunniaan.

(Kuningas ja Seedek tyhjentävät pikarinsa. Huutoa:
„Kunnia kuninkaalle!“ Tanssijatarten hyppyä, Soittoa.)

Naiskuoro. On virran hekkuma kukkaset,
Kuninkaan ympäri neitsehet.
Maan virta lahjoo hedelmillä,
Kuningaslahjat on hellempiä.

(Kaksi sotamiestä taluttavat välissään *Bileamia*. *Eg-lon* ja *Assar* astuvat muun sotajoukon etupäässä.)

Eg-lon. Kas tässä mies! Hän hullu lie
tai viisas,
Mut kansan villitsee hän kadulla,
Kun ennustuksillaan sit' uhkaa, huutaa —
Kuin huutaa hän?

Sotilaat. „Parantukaat! parantukaat!“

Yksi joukosta. „Elämä tai kuolema!
Valitkaa elämä!“

Eg-lon. Kuningas häntä itse kuulustel-
koon!

Baalak. Mies, sano mistä olet? mitä
tahdot?

Bileam. Nimeni Bileam, sun kansas lapsia,
Vaikk' aamuruskon maalta Syyriasta.

Elämän airut sulle olen taikka

Myös kuoleman, jos tahdot.

Baalak. Kuoleman!

Niin, Bileam — sun tunnen maineeltas.

Mut kuinka kansaa tohdit villitä?

Et pelkää! Jos sun syötän koirilla!

Mun valta tääll' on, tiedät, voima myös.

Bileam. Oi kuule, Baalak kuningas?

Sen valta on, ken valtaa sydämmet.

Sun kätes herpoaa ja vaipuu jo,

On tylsä nuoles, jousen jäntees velto,

Ei sotaan pysty miekkas ruostunut,

Se särkyä, viikatteeksi taotaan

Ja lapses orjina saa sillä niittää.

On valtikkasi ontto ruokosauva,

Se katkeaa näin — sisus puuttuu rautaa.

On lihavuuttaan raskas kansasi;

Kuin baasanhärkä villi, riihoton

Se kiimailee, syö, juo; ei aurallen

Se suostu — teuraaks täytyy. Aikanaan

Ikeesen taivuttaa sen vieras valta.

Sun tyttäresi, tuoksuttomat ruusut

Ja tuhkatähkät, sittim-omenat —
 Ne itätuuli riipoo jalkoihin.
 Sill' ylenevä korvesta on myrsky
 Ja liekin lieska paisuu Paaranista,
 Kuin kulovalkea se kansat polttaa,
 Kuin kasken kaataa, luhtoo linnat
 Ja kostonkättä armotonta käyttää.
 Vaan raunioille nousee vahva valta,
 Elämä siement' uutta maahan kylvää,
 Totuuden siement'.

Seedek. Eikö elämä
 Abarimvuorell' asu? Missä viini,
 Hunaja, rieska vuotaa? Missä neitseet
 Ja nuoruus kukoistaa kuin palmupuut?
 Ja Baalin alttarit ja Astarteen —

Bileam. Ja hekkuma ja saastaisuus kuin
 loka —

Se elämää on niinkuin loka vettä.
 Ihana maa kuin Herran yrttitarha,
 Mut sydämmenne kolkko Suolalaakso,
 Jok' ympärilleen huokuu kuolemaa.

Seedek. Hän hullu on.

Eräs pappi. Hän vangitkaa!

Assar. Mut kansa

Hänt' ihmetellen kuulee, vaipuu pelkoon,
Ei luota jumaliin, ei ihmisiin.

Eglon. Ja sotajoukko uskoo mitä kansa.

Baalak. Mut mitä tekee uskovaiset papit?

Eglon. Jos julki lausun mit' on tiedossani:

He tunnustavat mitä eivät usko
Ja uskovat mit' eivät tunnusta,
Taikk' eivät mitään usko — teeskelevät.

Baalak. Ja mitä neuvot, aamuruskon
poika,

Mun tekemään?

Bileam. Hävitä ruttokaivot,
Nuo Baalin alttarit ja Astarteen?

Papit. Jumalat hautaanko?

Bileam. Mik' on jo kuollut,
Elämän tieltä pois se korjataan.

Seedek. Oi, kuningas! hän kieltää kan-
san uskon,

Isien jumalat hän häväisee
Ja kapinata lietsoo joukkohon,

Niin horjuttaa sun valtaas juuriltaan:
On suku jumalista, jumaliin
Myös valtas juottuu.

Bileam. Jumalista et,
Vaan Jumalasta yhdest' alkus on.
Hänehen vaan voit valtas perustaa,
Hänehen, josta maailmat puhkeaa.
Hän hengestään kaikk' elämän loi ilmiin,
Tuon näkyvän ja mik' ei pistä silmiin.
Hän kalliosi —

Seedek. Hakkaa maahan puu,
Niin kotkan pesä puusta kukistuu.
Kun puuta suojelet, niin pesä säilyy,
Se myrskyssä ei kaadu, vaikka häilyy.

Bileam. Mut myrskystä jos taivaan liekki
lentää,
Se särkee jumalat ja alttarit,
Puut, kotkanpesät —

Seedek. Baalak, kuuletko?
Tuon suussa valtakuntas tuomio!
Hän tapa, karkoita tai vangitse,
Hän kansan villitsee, niin hukumme.

(Eglonille syrjässä.)

Myös kuule, Eglon, toivo Moabin!
 Jos mieltynyt liet uhrijuhlihin,
 Joiss' autuutta juo nuoruus, joissa maa
 Syliisi vuotaa sulaa hekkumaa:
 Ihanat neitseet, viinit hehkuvat
 Jumalat ruhtinaille sallivat. —
 Jos mielessäs ne palaa, niin nyt muista
 Pelastaa pyhät uhrin häviöstä.

(Jälleen Baalakille.)

On Eglon silmäsi, oi kuningas,
 Hän eikö tähtää vihollisias?
 Aseesi Assar on, siis sillä hakkaa,
 Pois ensi työksi eksyttäjät nakkaa!

Baalak. Vait, Seedek! Puhu, aamun mies!
 Sun suusi neuvot soivat tuorehilta.

Bileam. Kun taivahasta vuotavat ne:
 lähteest'
 Elämän, johon liittyy henkeni.

Seedek. Jumalat kaipaa kättäsi, o, Baalak!
 Jok' auttaa heitä, häntä autetaan.

Baalak. Vait! käskän vanhan valttikkani
 kautta.

Tomua, koirat, nuolkaa ääneti.

Vaan neuvosi, oi aamuruskon poika!

Bileam. Mun Jumalani apuas ei kaipaa,
Vaan apunsa hän sulle tarjoaa.

Sun korkeudesta voimallaan hän vyöttää,
Kun kansasi vaan häneen uskaltaa.

Baalak. Tuo yleist' on, ei riitä käytäntöön.
Jotakin käsin tartuttavaa tuo,
Jotakin keksi äkkitenhoa,
Jok' istuintani tukee, kansan nostaa,
Nuo aasit veltot kiihkoon kannustaa,
Ett' Amrin lapsille voin kerran kostaa,
Vihollisteni joukot teurastaa.

Bileam. Siis ensin vanha kansast' irroita,
Jos tahdot uutehen sen syntymään:
Kotelo riko — hyönteinen saa siivet.
Kukista ensin rietas pappikunta,
Jonk' orjuudessa kansan henki nääntyy,
Ajatus, tunnon matkasoihtu, riutuu
Ja tunne luopuu järjen aviosta,
Himona irstaillen.

(Seedek ja hänen pappikuntansa lankeavat polvilleen, kädet taivasta kohden.)

Seedek. Baal, auta meitä:

Vihasi nuoli vainojaamme heitä!

(Nousevat)

Nyt nouse, kansa, joutuin temppeliin,

On aika turvata jo jumaliin!

(Papit menevät, Seedek edellä, temppeliin. Heitä seuraa osa kansasta. Koko seuraavan keskustelun aikana kuuluu vianoa soittoa ja laulua.)

Baalak. He menevät ja kansa seuraa.

Bileam. Se

On tapa, joka ihmisiä laahaa,

Kuin tahdotonta kortta muurahainen.

Ja tapaa seurataan, ei ajatusta,

Haluja palvellaan, ei jumalia.

Siis halut halvat riisu kansastasi

Ja jumalat — yks omista.

Baalak. Jos hyljätään nuo, kuka tyhjän
täyttää?

On usko kansan, papit uskonnon,

Jumalat kansan, papit jumalien.

Jos mielist' uskonnon poisjuurit,

Niin papit olemasta taukoaa.

Tai eikö myöskin sinun jumalas

Puhele pappein kautta kansalle?

Tai suorastaanko, välittömäst' astuu

Maan päälle hän ja johtaa kansoja?

Bileam. Mun Jumalani saarnaa kaikkialla.
Hänelle papit puhkee luonnostaan.
Kuin kaikk' on linnut taivaan lintuja,
Niin Luojan lapsia kaikk' ihmiset.
Kuin kaikki linnut linnuiks elävät,
Mut laulun tarpeen tuntee muutamat,
Niin ihmisetkin kaikki ihmisiksi,
Jumalan ihmisiksi luotu on,
Mut muutamill' on liekki sisällään,
Se kuoren rikkoo, sanoiks singahtaa.
Jot' elämä ja henki käskee: puhu!
Hän pappi on; nyt minä, toiste muut.
Mut jokainen on pappi elämällään,
Kuin joka lintu taivaan lintunen.

Baalak. Näet unta kaunist', aamuruskon
poika.

Elämä vaan ei toteuta untas.

Bileam. Elämä unet luo ja elämää
Taas unet luovat.

Baalak. Siirry Syyriaan!

Sun kansas tääll' ei kaipaa unias.

Vaan hyvän järjestyksen häiritset,

Kun järkyttelet uskot ihmisten

Ja tunnot säikytät ja mielet masennat,

Kaduilla huutelet kuin korvessa.

Mun apuni on vanhass' uskossa,

Kun vanha olen.

Bileam. Siispä säiky nyt

Ja kuule, Baalak, aamuruskon poikaa!

Sun istuintasi kohden nousee myrsky,

Sen korpi kohdustansa synnyttää.

Ja silloin niinkuin korven vainottu,

Mun apuani etsit Syyriasta,

Kun lanteitasi pelko horjuttaa.

Mut apu väistyy, turva pakenee

Ja siunaus tuo sulle kirousta.

(*Sanantuoja* haastaa perällä jotakin Eglonille.)

Eglon. Isäni, kuningas!

Baalak. Kuulen, poikani.

Eglon. Puheilles pyrkii Midianin päät,

Sun liittolaises vanhat.

Baalak. Puheilleni!

Petoksen pojat, Amrin ystävät!

Eglon. Viis mahtavinta heimoruhtinasta,
Sukujen uljaimmat.

Baalak. He tulkoot! Käske!

(Eglon viittaa sanantuojoalle, joka lähtee.)

(*Zuur, Huur, Rekem, Reba ja Evi.*)

Zuur. Sun rauha, Baalak, Jumalas elä-
köön!

Baalak. Te liiton rikkojatko rauhan
tuotte?

Zuur. Sovinnon kättä sulle tarjoamme,
Vaan sotaa varten. Silloin rauha taattu,
Kun miekka piilee miesten manttelissa.

Baalak. Niin, tekö, vanhat riidankapulat,
Sopua tuotte? Lausu tarkemmin!

Huur. Mun lausua suo, kuningas! —

Baalak. Niin lausu!

Huur. Se huomaa, että usein veljekset
Menestyspäivinänsä kiistelevät
Ja käsikähmään käyvät keskenään,
Mut hätähetken, yhteistuskan tullen

Taas liittyvät he vihollista vastaan
 Ja joka miekass' on kuin yksi käsi,
 Kuin yksi tahto joka työtä johtaa
 Ja sisäkiista ulkovaaraan sammuu.
 Niin veljen kättä tarjoo Moabille
 Nyt Midian; on valmis liittohon,
 Kun yhteisvaara uhkaa.

Baalak. Liittohon! —

(Bileamille.)

Saat mennä, aamun mies, nyt herras hal-
 tuun. —

Hän korpeen rajan yli saattakaa!

(Assarin viittauksesta tarttuu kaksi sotamiestä Bileamiin.)

Bileam (kätensä ylentäen.)

Oi, kansat nukkuneet! miks' ette nouse,
 Vaikk' ylennettäis teitä taivaihin?
 Vaan alhaisien tekojenne valtaan
 Te sorrutte kuin pohjaan Sittimin.
 Ja muistoanne kertoo maailma
 Kuin autiota Suolalaaksoa.

Baalak (tarttuu keihänsä, yrittää viskata sen Bileamin jälkeen.)

Baal avita! jos suutasi et sulje,
Niin keihästä ja paistan sun.

Eglon. Oi säästä,
Isäni, hänet kansan tähden!

(Bileam viedään.)

Baalak (ruhtinaille.) Siis
Tunnette vaaran?

Zuur. Kuka korven poika
Ei edelt' aavistaisi myrskyä
Tai kynnyksellään tuntis vihollista?

Baalak. Se vihollinen onko —

Zuur. Israel,
Tuo kansa, joka jumalastaan kerskaa,
Ett' yksin maailmat hän hallitsee
Ja yksin kansat valtaa. — Huomaathan:
Jumalten neuvostossa monta päätä
Vaan häiriöitä synnyttää ja riitaa,
Kuin eripuraa vaimoparvessa.
Yks ainoa kuin on ja viisas hän,
Niin näyttää parhaat keinot keksivän.

Baalak. Niin olisko? Mut Siinain py-
histä

On Israelin voiman alkujuoni.

Mit' uskot heistä?

Zuur. Kummaa joukkoa,
 Välillä henkien ja ihmisten.
 He miekkavöin ja valkoviitassaan,
 Kuin jumalina, maassa liikkuvat:
 Kun näet kaukaa, tunnet vapistusta,
 Kun lähenevät, maahan lankeat,
 Et kestä tulta heidän silmistään.
 Asumat luolissa ja tutkivat
 Jotakin syvää henkimaailmaa.
 Niin taidon avaimia halliten
 He kasvit tuntevat ja eläimet
 Lumota voivat, taudit parantaa.
 On moni vamma, vaiva, miekan jälki
 Heilt' erämaassa saanut virvoitusta,
 Kuin kastehelta aron orpo kukka.
 Vait auttavat ja palkkaa pyytämättä,
 Vait väistyvät taas, nimen tietämättä.

Eglon. Zuur jumalista kertoo, kuulkaa-
 han.

Jos niitä on, hän niitä nähnyt on.

Zuur. Niin armoss' alttihiit, mut vihassa-
kin julmat

Ja kostoss' ankarat.

Eglon. Tuo jumalist' on.

Zuur. Myös kumma heill' on keskus-
hallitus:

Päämies on *Minä*, Herran joukon pää,
Muut enkeleit' on, käskynhaltijoita.

Baalak. Niin, heidän liitossaan on Israel
Ja heidän jumalaansa tunnustaa.

Zuur. Ja voittaa, jollet yhdy liittohon —
Og tapettu ja Siihon kuollut on!

Huur. Ja Baasania mittaa Israel.

Baalak. Jumalten kiitos! kostaa korkeat
Vihollisteni Amrin lasten työt.

Evi. Sun pääsi yli sama miekka välkkyi,
Tuon orjakansan julma rosvomiekka.
Erämaan heimoja se ensin sorti,
Nyt kaupunkeja alkaa ryöstämään,
Jos emme yhdy.

Huur. Sukua kuin hiekkaa
Se kansa siittänyt on matkoillaan,

Siks asuinmaata etsii lapsilleen —
 Ratsumme tallatkoon nuo heinäsirkat!

Rekem. Siks ommelkaamme liiton vahva
 verkko,

Niin ryöstölinnut lentää silmukoihin.

Reba. En sanoihin, vaan kyllä miekkaan
 pystyn.

Zuur. Et kiellä, Baalak, näen kasvoistasi.

Baalak. Siis liittoon oijetkoon nyt käteni
 Ja miekkamme taas tehkööt veljeyttä,
 Kuin veljeys on veressämmekin!
 Zuur, Rekem, Evi, Huur ja Reba,
 Teit' tervehtii mun vanha miekkani!
 Mut sitten kääntykäämme jumaliin!
 Kentiesi heitä uhrit taivuttaa
 Ja voiton-arpa meille lankeaa.

Toinen näytös.

Palmupuisto Bileamin asunnon edustalla Eufraatin
rannalla. Virta näkyy.

(*Bileam. Orja, soihtu kädessä.*)

Bileam (huoneensa avoimessa kattosalissa.)

Joll' ei maan kansat omass' itsessään

Varoitus-ääntä kuule — hukkuvat.

Meiss' itsessämme asuu johtotähti,

Jumala, joka pyrkii valtahan.

Mut miksi voimatonna raukeaa

Yritykseni kuin tuo hanke lasna,

Kun veljissäni tahdoin toteuttaa

Mun tahtoani, muka oikeata,

Ja vastahangan kovan kohtasin

Niin että neuvotonna tuskastuin

Ja julma vimma paisui sisälläni,

Remahti itkuhun tai parkunaan

Tai salakirousten salamoihin,
Kunneikka sydämmeni kiukku uupui
Ja mieli häpes omaa katkeruuttaan.
Niin päivä kirkastui.
On kesympi nyt intohimoni
Ja kiihkojani johtaa pyhä liitto,
Pyhimmän kanssa tehty minussa.
Nyt eikö korkein minussa tee suurta
Ja täydellistä? Miks' en voita nyt
Totuuden vallan alle maailmaa?
Vähittäin, ankarasti taistellen,
Minussa totuus voitti valtikan
Ja tässä hallitsee. Mut tuolla
Maailmassa, mun kansassani, josta
Ajettiin minut tänne siirtolaan,
Miks' siell' en elämää voi luoda? Miksi
Totuuden siemen siellä hyljätään?
Ja Moab, ennen kansain valtias,
On hengenheikko, arka, neuvoton,
Lihava, liikasyöjä, henkipatto,
Sisältä ontto, ulkoeläjä.
Siit' olen levoton, en unta saa,

Näkyjä näen. Missä viipyvät
 Vakoojani, mun uskolliseni?
 Ma heitä varron. — Tunnen, aavistan,
 Ett' tääll' on kohta miehet Moabin,
 Rukoillen apua taas toistamiseen.
 Seuraanko heitä? Heidät hylkäänkö
 Ja kansani, jok' on mun hyljännyt?
 Ken kolkuttaa?

Orja. Sun omat oppilaasi,
 Vakoojat Moabista palanneet.

Bileam. O, tervetulleet! Sinne kiiruhdan.
 On aamuhetki meille kullan kallis.

Nergal. Meit' ajoi rankka kiire kanta-
 päillä.

On tänne tuloss' airut Moabin:
 Kun ensi avunpyynnön hylkäsit,
 Kuningas Midianin ruhtinaat
 Nyt luokses lähettää ja poikansa.

Bileam. Sit' ennen matkastanne kertokaa.
 Kai kokemuksestanne viisastuitte.
 Viel' onko Moabista toivoa?

Kaikki. Me epäilemme!

Bileam. Aivan järjestään.

Ornan. Jos meistä vanhint' ensin kuulustat,

Niin tunnustan, ett' itse Luojaakin
Jo epäilen. Hän liekö kunnan mies,
Kun noin hän nostaa yhden kainaloonsa,
Kuin Israelin, lellipoikansa,
Sit' auttelee ja kantaa kämmenillään,
Mut muita hylkii, luotaan lykkeele,
Vaikk' ovat kaikki hänest' alkujaan.

Bileam. Niin oikein: samaa suurta perhettä.

Mut edistyspä noutaa luontoa.
Yht'aikaa eivät kaikki valmistu,
Mäellä marjat, kukat kunnahalla,
Yks' ensin, sitten toinen, kolmas, neljäs,
Kuin saman isän lapset vuorottain,
Yks' ensin, sitten toinen, kolmas, neljäs.
Jokaista sentään armas silmä kaitsee
Ja edistystä myöten kutsuu töihin,
Nyt Israelin, toiste ehkä muut,
Nyt kenties muut, jos muutkin kypsyvät,

Kuin toimellisen miehen tarhassa
Valmistuu viini joskus ennen aikaa
Ja taatelitkin vasten varrontaa.
Jos meiss' on elämä, me valvokaamme
Ja Moab päivätyöhön nostakaamme!

Patros. Sen sanon, että toivos kuo-
leta!

Hajallaan kiilii heltehessä lauma,
Niin hekkumansa harhateillä Moab.
Siis' turhaan huudat: huomaa vihollista!
Kun vihollinen häness' asuu: pelko.
Jokaista paarmaa uskoo voittajakseen.

Bileam. Siis neuvosi on?

Patros. Hylkää pelkurit!

Suo kansajoukon mennä menojaan.
Sit' auttaessas kaadat itseäsi.
Lepoa viisas nauttii, rauhassa
Iloiten syvist' ajatuksistaan.
Tuo joukko menee niinkuin mennyt on,
Ja menköön! Taikka nähköön etehensä.
Teen huomioita, tutkin ihmistä,
Kun huvittaa. Mut tuost' en raskau

Jos huonot ovat. Mik' on huonoa,
Se jääpi huonoks, aivan luonnostaan.

Bileam. Jos Patros oisin, tekisin kuin
hän,

Kun muu ei tarve tuntuis sisälläni.

Mut olen sekä elän itseäni.

Siks avosilmin, avosydämmin

Näen kansan puutteet, kärsin tuskaa niistä,

Takellun kiinni epäkohtihin,

Haluan kukistaa ja rakentaa,

Kumota väärän, nostaa oikean,

Ja joukon edistyksest' iloitsen.

Muu onni pientä, arvotonta on. —

Sun vuoros, Orgon, kerro kokemukses'!

Orgon. Ne paarmat, jotka Moabia kaa-
haa,

Himoja ovat. Kävin, kuulustelin

Useat juhlat, joissa kansan viisaat

Puhetta johti. Siellä saarnattiin,

Ett' oikeaa ja noudatettavaa

On kaikki mikä luonnollista on.

Kun himo — olkoon huoruus, varkaus

Tai murhan, koston, ahneudenhimo —
 On luonnollista, on se oikeaa
 Ja noudatettavaa kuin rakkauskin,
 Kuin hyvänsuovat, kesyt mielihalut.
 Niin kukin juoksee mielitekojaan
 Ja kansa voimaton on yhteistyöhön,
 Kun puuttuu vankkaa yhteisrunkoa.

Bileam. Siis neuvoisit?

Orgon. Kuin neuvoo kokemus:
 Viisaille totuus säästä! Joukkoa
 Vaan kiihkot, luonnonvietit nakkelee.
 On taikatemput heille uskontoa
 Tai uskonmenot taikatemppuja.
 Jos selvää, kirkast', ymmärrettävää,
 Jaloa, suurta, korkeaa jos lausut,
 Ei heihin pysty se, on kaukaist', outoa,
 Suu auki kuulevat ja kylminä.
 Mut käytä ääntä mannun mahtavaa,
 Salaista, synkkää kätke sanoihisi
 Ja anna uhkausten leimahdella,
 Lupaille jotain, joka aistit hurmaa —
 Niin tekee viisas Baalin pappikunta. —

Niin kansan mieli kuohuu vaahtonaan
 Ja sokkona se johtoasi seuraa,
 Kun pelkää se tai lupauksiin mieltyy.

Bileam. Tuo keinosi on myrkyn sekoi-
 tusta,
 Jok' ohjaa Baalin orjapalvelusta.
 Se hetken hurmaukseen juovuttaa,
 Mut suonenvedot jättää jälkehensä
 Ja terveet elinvoimat hervaisee.

Omri. Siin' oikein lausut, jalo mestari.
 Nuo Baalin tunnustajat joukottain
 Näkyihin vaipuvat ja jäykistyvät.
 Ken haudantakaisesta hekkumasta
 Hourailee, kuka liekkimerestä
 Tulena palavasta. Toiset kuuntelevat
 Ja kauhistuvat. Mut ei parannusta
 Siit' orastele, sen kuin pelkoa
 Ja kurjaa, velttomaista ruikutusta.

Bileam. Jalompi juuri puhkee paran-
 nuksen,
 Sisäinen voima heristyttää sen.
 Elämä on se voima. Jumala

Se elämä on. Hänet itsessäni
 Kun tunsin näin myös ympärilläni.
 Hän vuotaa minuhun ja minusta,
 Itsensä toteuttaa kaikkialla,
 Hän minussa kuin minä töissäni.
 Tuon ainoan jos Moab omistais,
 Sen voima kasvais, into puhkeais.

Nergal. On Jumalasi oman henkes lapsi.
 Sit' itse hoitelet ja kasvatat,
 Sen tappaa voit, kun kerran kyllästyit.

Bileam. Noin opettaa voi henkirikkoinen —
 On moni sellainen jo syntyjään:
 Sokeahenkinen tai mykkä, kuuro
 Tai raajarikko, sisällisesti. —
 Maapallon yltä riistä taivaskehä,
 Jumalan henkipiiri ihmiseltä —
 Pimeinä kuihtuu kumpikin.
 Mut ruumihin, kuin hengenvammatkin,
 Vaan säälistävät, eivät suututa.
 Sinua säälin, Nergal poikani.

Nergal. En huoli säälistäsi. Olen mies,
 Vereni jylhää, kaldealaist' on.

Laomer. Mut Israelin salavakoojat
 Minussa suuttumusta nostavat:
 Kuin ruton Moabiin he kylvävät
 Sen uskon, että kaikki ihmiset
 Vaan eläimiä ovat, niinkuin aasi,
 Apina, nauta taikka koiranpentu,
 Mut Herran kansaa yksin Israel,
 Jehovan poikia — ken nöyrtyy heille,
 On onnellisin heidän orjanaan:
 Saa armoleipää, vaaterepaleita. —
 Noin kansa suvustaan kun halpaa uskoo,
 Se vaipuu vaan, ei nouse, ylene:
 Jumalan suku yksin jumalistuu.

Bileam. Siis neuvot, Laomer?

Laomer. Hylkää eläimet
 Ja itse kasva jaloss' uskossasi:
 Ei palmu orjantappuraa voi nostaa,
 Molemmat seuraavat ne luontoaan.

Omri. En tuota ymmärrä, vaan ym-
 märrän,
 Ett' yksimielisyyttä Moab puuttuu.
 Jokainen siellä kiskoo nuottiaan

Ja rikkoo soinnun, kansan ehjyyden.

„Min' olen pää! Ei, minä! Minäpä!“

Jokainen soittaa omaa kunniaansa:

„Min' olen viisain! Eipä! Minäpä?“

Unohtaa työn ja itseuhrauksen.

He yhdistävää voimaa kaipaavat.

Pää heille nosta, mestar, yksi pää!

Jumala heille näytä!

Bileam. Tässä näette!

Hän minuss' asuu, meissä jokaisessa,

Totuuden valtahan kun antaumme,

Hän mieliteot ohjaa.

Nergal. Nouse, johda!

Luo itseluottamusta kansahan,

Siin' on sen tarmo, siinä —

Bileam. Pettymys.

Jos vanhat jumalat ei kukistu

Ja sorru Baalin synkkä pappeus,

Jok' etsii valtaa, nautinnoita, vaan

Ei totuutta ja hengen edistystä, —

Jos murru ei tuo laho pötkelö,

Ei elinvoimaa uutta nousta voi,
 Vaan valheen taika kansaa hervaisee.

Omri. Sinua uskon, jalo mestari.

Nergal. Jos sallitte, niin puhun puh-
 taaks' suuni:

En usko yht', en monta jumalaa.
 Sen Jumalaa on, minkä meissä voimaa,
 Mink' oma tahto omaa kättä ohjaa;
 Sen voimaa on, mink' itseluottamusta
 Ja valtaa, minkä meiss' on vankka tarmo.
 Valtamme ylittyis Eufratilta mereen
 Ja Liibanonilt' asti Egyptiin,
 Jos kansa luottais itseensä, ei muuhun —
 Nyt valtaa raaka paimenjoukko maan!

Bileam. Kun luottavat he tuohon ai-
 noaan.

Se mikä meiss' on suurta, voimakasta,
 Jok' aina kestää — se on Jumalasta.
 Ja siihen itsehen kun luottaa ken,
 Hän luottaa oikeahan itsehen
 Ja voittaa. Tuolle ainoalle jos
 Muut kansat nostamme, niin voittaa muut

Ja Israel vaan yks' on noista muista,
 Laps' yhtä-arvoinen kuin muutkin lapset.
 Niin kaikki kansat yhtä tunnustaa,
 Kuin yhtä aurinkoa koko maa. —

(orjalle.)

Yösoihdu sammuta! —

(auringon nousuun kääntyen.)

Hän nousee Eufratista,
 Kuin vuoteheltaan Tyyrön ruhtinatar
 Ja helmet hohtaa hänen purppurastaan.
 Hän yksin hallitsee maan valtakunnat,
 Elämä vuotaa hänen kasvoistaan,
 Kuin öljyn runsaus se siunaa maan,
 Kuin viinin runsaus se virvoittaa,
 Siit' aallot iloitsee ja herää maa,
 Myös taivaan tuulet tuntuu heräävän.
 Elämä, alku kaiken elämän,
 Yön kapaloista nosta kansamme!
 Viritä elinvoima Moabiin,
 Sisäinen henki, joka kansassa
 Niin puhkeaa kuin kevät luonnossa!

(Aamu-auringon valossa näkyy Eufratilla lautalla väkeä, laulaen):

On valkeus
 Maan vapahdus
 Yön hengist', ilkitöistä.
 Nouse siis aurinko korkealle,
 Neuvo tie oikea maailmalle!
 Terve, oi, maailman valkeus,
 Elämän soihtu, viisaus!
 Vie kansoja,
 Kuin haaksia
 Maailman myrskyöistä!

(Baalakin airuet: *Eglon, Zuur, Huur, Evi, Rekem*
ja Reba sekä *kaksi orjaa* kantaen lahjoja. *Eräs vaimo*,
risutaakkaa kantaen, opastaa heitä.)

Vaimo. Hän täällä on, tuo väärän uskon
 mies,

Jok' yllyttää ja kiehtoo nuorukaiset,
 Jumalat hylkää, haastaa omiaan.
 Hän monist' autuaista jumalista
 Vaan yhden jättäis eloon — yhden vaan!
 Sit' aatelkaa! Jos yhteen omenaan
 Ken vaihtaa kymmenen, on aika hupsu.
 Ja kymmenen jos sikliä ken antaa

Voi yhdestä, on varmaan mieletön.
 Ei hupsu toki eikä mieletön
 Hän olla voi — hän siks' on liian viisas,
 Mut, tietäkää, hän liitoss' ilkeässä
 On vuoripeikon kanssa — tuoll' on vuoret! —

Jos jumalat hän kukistaa, niin voittaa
 Hän aimo palkan, Huh, kuin kamalaa!
 Baal auta meitä uskoss' oikeassa! (menee.)

Eglon. Rauha huoneellesi, aamun mies!

Bileam. Siunaus sinulle, Baalakin poika!
 Istukaa, levähtäkää puun varjossa. Päivä
 nousee.

Eglon. Ensin asiamme. — Jospa nousisi
 Moabille voiton päivä! — Tuomme sinulle
 kuninkaamme kunniaterveiset ja lahjan.

(Kaksi orjaa aikovat laskea lahjat Bileamin eteen.)

Bileam. Pidättäkää! — Tiedän asianne!
 Enkö jo sanonut Baalakin ensi airueelle:
 „Vaikka antaisi kuningas minulle huoneensa
 täynnä hopeaa ja kultaa, en sittenkään voisi
 luopua Jumalani sanasta tekemään vähää

tai paljoa“. Kieltäisinkö vakuutukseni? Ki-roaisinko totuuden kansaa?

Eglon. Kuningas Baalak katuu syvästi, että sinut karkoitti. Hän istuu säkissä ja tuhassa ja hänen kansansa veisaa murhe-virsiä. Öljypuut eivät vuoda lohdutusta ja viinitarhojen riemu on ehtynyt.

Bileam. Jollei vaan myöhään vuotais
kyyneleet,

Niin voisi niistä riemu versoa. —

Ken kansaa johtaa? Baalin papitko?

Eglon. Kuninkaan viha on julmistunut Baalin pappeihin ja profeettaihin. Heidän uhrinsa ja rukouksensa ovat voimattomat. Kansa on peljästynyt ja vapisee. Sillä Is-raelin joukot ovat levinneet kuin heinäsiirakat, jotka nopeasti hävittävät maan.

Evi. Tule ja tarkkaa heitä! Kiroa heitä niin että vuoret vavahtelevat ja Mo-abin keto aukenee heidän allaan.

Rekem. Tule, tulisen sanan mies, ja innostuta kansaa. Niin tappelemme silmies

edessä, että uusi verinen Kuolemanmeri syntyy ja voitto on meidän.

Bileam. Kenessä totuus syttyy elämään,
Hän voittaa.

Eglon. Astu kansaa johtamaan!
Sun jumalasi maata hallitkoon.
On liian pieni täällä laumasi,
Aloja suurempia henkes kaipaa.
Kuninkaat ansaita voit ystävikses
Ja kansat laumoinasi kaitsea.
Se, luulisin, on jumalasi mieleen.

Bileam. En etsi kuningasten armoja.

Eglon. Et sitä — ainoasti totuutta.
Mut sekin siemen kaipaa peltoa.
On Moab kansa, pelto muokattu,
Varakas kansa, viljanrunsas maa
Ja vankat kaupungit. Siell' eikö kylvö,
Jumalan touko, voisi versoa,
Levitä sitten kansa kansalta,
Kuin muuri muurilta tuo muratti
Tai viiniköynnös mäki mäeltä,
Sun henkesi ja valta Moabin?

Sit' eikö voisi, koska Israel,
 Nuo orjat entiset, nuo paimenet —

Evi. Nuo rosvot, sano, korven kulkijat!
 Niin mit' ei Moab voi ja Midian
 Ja kaikki Kaanaa, jos sun jumalas
 Heit' innostuttaa!

Bileam. Näette kuorta vaan,
 Mut silmänne ei pysty ytimeen.
 Jos saarnaan heille, eivät kuuntele,
 Kun totuuteen on heillä korvat tylsät.
 Jos kuuntelevat, eivät ymmärrä,
 Kun arki-askariin on heillä aatos.
 Jos aattelevat eivät toki tunne,
 Kun sydän heillä himojen on orja.
 Jos tuntevatkin, kestää tunne hetken,
 Niin sammuu hempeään ja veltttoon mie-
 leen. —

On toista johtaa karaistua kansaa,
 Työn, taistelun ja vaivan koulimaa,
 Kuin Israel; se kestää ponnistusta,
 Ei murru myrskyss', on kuin palmupuu:
 Jos kuivast' erämaasta kiskot sen

Ja kosteikkohon istutat, se versoo
Ja kantaa virvoittavan hedelmän.

Huur. Tiedä, aamun mies, että Midian,
Moabin veli, on liittynyt veljeensä. Muista,
että voimakas on Midianin käsivarsi ja te-
rävä Keturan poikien miekka.

Jos Moabin voit nostaa haltioihin,
Miin auttaessas autat kaksoiskansaa,
Jok' omaa sukuas ja vertäs on.
Eronneet pirstaleet voit yhdistää
Sanasi hengellä.

Bileam. Niin suuren työn
Tahtoisin tehdä: suvut sulattaa
Ja heille Jumalani lahjoittaa,
Puhaltaa heihin hengen hengestäni!
Tuo vahva aatos paisuu mielessäni,
Se valtaa mun ja tempaa taisteluun, —
Mut toista täytyy. Moab mahdoton
Pelastaa on: Se hylkäs saarnani,
Ja minut — minuss' oman henkensä
Elävän, uudistavan luomisvoiman.

Zuur. Jos palaa rakkautes kansoihin,

Kuin kerrotaan; jos sanot jumalasi
 Ne kaikki maailmahan kutsuneen,
 Kuin kerrotaan; niin rakkautes näytä,
 Nuo kansat veljiksesi tunnusta,
 Avuksi riennä jumalasi kautta.
 Kuin korpitiellä vieras matkamies,
 Jot' etsii pimeys ja rosvojoukot,
 Peloissaan turvaa kylävalkeaan
 Ja pettymättä löytää lämpimän
 Ja ystävyyttä, hoivaa, suojelusta,
 Vaikk' on hän vieras — vielä hartahammin
 Syliisi suljet veljen, sukulaisen.
 Ei jumalasi toisin tehdä voi:
 Hän kansain isä on, kuin kerrotaan,
 Siis sinut soihduksemme lähettää,
 Kuin Israelille Siinain enkelin,
 Pelastaa Moabin ja Midianin
 Vihollistemme sorrost', ahdingosta,
 Jos maine sinust' ei lie valhetta.

Bileam. Se valhetta on — minut jättä-
 kää! (itseksseen.)

Täm' onko kansan raskas syntikuorma,

Jok' ahdistaa ja painaa poveani?
 Totellen kansaa kiellän totuutta,
 Totuutta totellen taas kansaa kaadan.
 Keveempi sokeus kuin näkö on,
 Jos vaaraa väistyä on mahdoton;
 Keveempi olla itse uhrina
 Kuin joukon tuskaa nähden kitua,
 Mut avuks' ei voi kättä ojentaa.

Eglon. Hän jotain päättää, urhot, huom-
 matkaa!

Zuur. Et vastaa, aamun mies?

Bileam. En — poistukaa!

Totuuden voitto kalliimp' on kuin kansan.

Eglon. Totuuden — mikä sitten to-
 tuus on?

Bileam. Se mikä varmaa, olevaista on,
 Ja mikä ajan virtaa kirkastuttaa
 Ja ihmisiä nostaa, uudistaa
 Ja elinvoimaa antaa — se on totuus.

Eglon. On totuus ilman kansaa joutava.
 Niin vastaat lahjoja ja kunniaa
 Ja kuninkaan ja kansan rukousta,

Kun pelkur' olet, rakkautt' et tunne,
 Vaan teeskelet. Et etsi oikeutta
 Ja kansan onnea, vaan pakopaikkaa,
 Kuin myyrä. — Lähettikö isäni
 Sun luokses orjan? — eikö poikaansa?

Bileam. Jo paisut! maltu, poika Baa-
 lakin!

Lähetti oikein isäs poikansa:
 Kuninkaanpoikaa minussakin on.

Eglon. Sit' osoita siis!

Bileam. Miss' on Baalin papit?

Eglon. Kuningas julmistui, kuin ker-
 roin jo:

Kun kansa pelkur' on ja uskoton,
 Hän syytti hengetöntä pappeutta,
 Suupyhiä ja seurahurskaita,
 Matelijoita, vallan-orjia
 Ja kansan hengen nälkäntappajoin —
 Hän papit tapatti.

Bileam. Ja aikoo nyt?

Eglon. Sinulle kansan uskoa, jos seu-
 raat.

Bileam. Jos seuraan? Niin, jos! —
Onko mahdoton?

Kenties nyt kansa Herran oma on.

Se ehkä tainnoksistaan virkoaa

Ja sankarhenkehensä puhkeaa. —

Mut tietäkää: en hyvää enkä pahaa

Voi lausua, jos minussa ei *Hän* —

Eglon. Kun seuraat vaan,

Muut ruhtinaat. Kun seuraat, riemuitsemme.

Reba. En sanoihin, vaan kyllä miekkaan pystyn.

Bileam. Ken lähtee seuraan teistä, ystävät?

Ken epäilyst' ei tunne?

Nergal ja Omri. Minä! Me!

Bileam. Te kaksi? Kaksi uskollistani!
Siis tulkaa. — Helppo yksin hurskastella
Ja kansan jättää, itse viisastella.

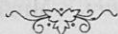
(näyttäen Eufratille.)

Mut tuoll' on joukko valonjanoinen,
Se teille jääpi, sitä valmistelkaa,

Ikuisen päivän nousuun hoivaelkaa. —
 Nyt nouskaamme! Ja meitä hallitkoon
 Valoisa, uhri-altis hengenlämpö!

(lähtevät. Lauttaväen laulua.)

On valkeus
 Maan vapahdus
 Yön hengist', ilkitöistä.
 Nouse siis aurinko korkealle,
 Neuvo tie oikea maailmalle!
 Terve, oi, maailman valkeus,
 Elämän soihtu, viisaus!
 Vie kansoja,
 Kuin haaksia
 Maailman myrskyöistä.

Kolmas näytös.

Abarim-vuoristo. Näkyy Moabin keto ja Jordan;
etäämpänä Kuollutmeri.

(*Omri, Nergal, Zuur ja Eglon tulevat seurueineen.*)

Omri. Hän viipyy hetken. Yksin tutkia
Hän tahtoo vaikeata tehtäväänsä.
Niin lähtehestä, joka häness' elää,
Ammentaa voimaa elintehtäviinsä.

Nergal. Hän meidän käski kansaa kuu-
lustella,

Se onko kylmä, penseä tai lämmin,

Terästä, vaskea tai tinaa vaan:

Jos terästä, niin miekka pelastaa,

Jos vaskea, niin kilpi suojelee;

Mut tinan pelastaa vaan viekkaus,

Sulava, liukas.

Omri. Lasket omias!

Nergal. Kun kukin panee parhaan
omansa,

Niin voitto meidän on.

Eglon. Siis emme varro,
Vaan riennätämme ilosanomaa
Kuninkaan kuulla. — Ystäväni, te
Rajoille joukkojen luo joutukaa
Ja sydämmien pätsiin tehkää tulta,
Ett' uskalluksen liekki lekottaisi,
Ja sanokaa: jo tietäjä on tullut.
Vaan viivy, Zuur! — Siis vannot tyttäresi,
Ihanan Kosbin, mulle antaaksesi?

Zuur. Sun vaimoksesi? — Niin kuin
puhuttu.
Kas tuossa käsi.

Eglon. Liittoon ikuiseen
Näin Moab yhdistyy ja Midian.

Zuur. Jos sallii Baalak sen.

Eglon. Se varma on,
Ett' iloitsee hän siitä. Kaksoisriemu
Nyt etsii häntä. Joutukaamme siis!

Zuur. Mut tuolta, näetkö, tulee Kosbini,
Kuin kutsuttu.

Eglon. Hän tuokoon onnea
Ja menestystä kansoillemme.

Kosbi. Terve,
Isäni! Missä viipyy tietäjä?
Tuleeko hän? Jo kansa odottaa.

Eglon. Hän kohta tääll' on (itseksseen.)
Valtavasti kaunis,
Mut hallitseva. —

Zuur. Toinen sanoma
Sinua koskee likemmin kuin se.
Mies valtakuntaa, nainen kotia
Ohjailee. Mutta yhteen liittyen
He vahvistavat koko rakennuksen,
Tuon kotivaltion ja valtakodin!
Sen vuoksi —

Kosbi. Isä, mitä tarkoitat!
Sinunko tyttäres ei aattelisi
Maan kohtaloa, kansan onnea?
Sun ainoasi olen, muistatko,
Ja valtasi on kerran perintöni.

Zuur. Sen vuoksi etuasi huoleksin
 Ja valtion ja kansan etua.
 Kun Midian ja Moab, kaksoiskansa,
 Nyt vanhan sukuliiton uudistaa,
 Niin liiton vahvisteeksi lupasin
 Sun vaimoks Eglon ruhtinaalle. —

Kosbi. Mitä!
 Lupasit minut? (rukoilevasti)
 Ethän!

Zuur. Yhdistän
 Kätenne nyt ja siunaan teitä, lapset:
 Tuhannen tuhansihin lisääntykää!
 Vihollistenne portit valloittakaa!

Eglon. Nyt voimakas on Midian ja Moab.

Kosbi (itseksensä.) Minäkö uhrilammas voimaton?

Ett' olen nainen!

Zuur. Baalak kuningas
 On vahvistava vielä liittonne:
 Sun jätän, lapsi, hänen haltuhunsa.

Eglon. Palaamme sitten tietäjätä vastaan
 Me laulukuoroin, kukkaseppelin (lähtevät.)

Bileam (taantuen enkelin edellä.)

Ken olet, mies? Pois miekkas salama,
Ja leppyköhön silmiesi liekki!

Enkeli. Seis! Itseäsi ensin tunnustele!
Miks' omaatuntoasi kannustat,
Kuin aasia? — teet sille väkivaltaa.

Bileam. Eteesi lankean, — suo anteeksi!
Ken olet? Sano! neuvo palvelijaas.
Tok' et voi olla Hän, tuo ainoa,
Jok' ohjaa kansat, maata tuomitsee?

Enkeli. Se minä olen enkä sentään minä,
Kun minussa on korkeampi hän.
Mut' koska minä tahdon mitä hän,
Niin hän on minä, minä olen hän.

Bileam. Siis kannat oikeuden valtiikkaa,
Totuutta maassa tahdot toteuttaa?

Enkeli. Yks Siinain pyhist' enkeleistä
olen —
Jumalan käskyläisnä ihminen: —
Pyhyyttä rakastan ja oikeutta.
On kädessäni Israelin soihtu
Ja miekan kahva. — Nouse, aamun mies!

Sun herrasi on Israelin Herra.
 Sanasi suista, kuule kutsumustas:
 Sin' olet Tadmorlähde Syyriasta,
 Erämaan pyhän kirkastettu silmä.
 Siis siunausta suihku Jaakopille.
 Tää maa on luotu kosteikoksi sille,
 Jok' aikanaan muut kansat viljavoittaa.
 Täält' autuus kerran maailmalle koittaa,
 Jumalan syli, kansain aurinko.

Bileam. Siis olet Kaanaan kansain tur-
 mio.

Tuot' yhtä autat, muille kostaakses,
 Muut maahan sullot, yhtä nostaakses.

Enkeli. On luonnon laki: kuolleet hau-
 dataan,

Ett' eläviltä säästyis inha löyhkä,
 Ja terve kansa maata asustais.

Bileam. Jo katunut on Moab; uhrisauhu
 Sen kukkuloilta Herralle on noussut.

Enkeli. Jumalan silmää tempot eivät petä.
 Niill' ihminen vaan peijaa itseään.
 Ei orjanpelko ole hurskautta

Ja parannust' ei hetken hätähuuto.
 Ken totuudelle uhraa itsensä
 Vapaasti, ilman pelkoa tai palkkaa,
 Hän oikein uhraa: Uhri semmoinen,
 Jos uskollisesti se kestää,
 On kerran tehty ainiaksi tehty.

Bileam. Noin suurta saarnaat. Miks' et
 toteuta

Sit' Israelissa, sun kansassasi? —
 Se pystyy koston vaan ja murhatöihin.

Enkeli. Se vilja, joka tähkii minussa,
 Orastaa kansassani: Yksi Herra
 Elämän siellä uhkuu ja tässä.
 Mut siellä raju kevät tulvehtii
 Ja tässä kesä, johon kevät pyrkii.

Bileam. Niin julma kevät! Syöpi kan-
 soja. —

Mun kansaniko surmaan tuomittais?

Enkeli. Pois elinvoima silt' on: rakkaus,
 Totuudenhalu. Ken ne kadottaa,
 Hän kuolemata luokseen kiiruhtaa.

Bileam. Elääkkö ilman kansaa taikka
kuolla?

On Moab vertä niin mun verestäni
Kuin Israelkin vertä Mooseksen.
Jos kuolee kansani, elääkkö pitäis mun
Sukuni raunioilla, riemuiten
Siit' että totuus tappoi sukuni?
Jos Herra kansani on hyljännyt,
Myös pyyhkiköön mun kirjastaan hän nyt.

Enkeli. Ei tälle eikä tuolle kansalle,
Vaan totuudelle elä! Rakasta
Sit' enemmän kuin kultaa kunniaa.
Et kysy päivää, miltä maalta nousi,
Siit' iloitset, kun vaan se noussut on.
Ja maahan, josta kukkain tuoksu leyh-
kää,

Jot' aurinko ja kaste elvyttää,
Ihastut mielemmiin kuin erämaahan,
Jok' auringon ja kasteen nielee hukkaan,
Vaikk' oiskin hiekkakorpi kehtosi.
Myös kansas hengetön on erämaa:
Avujen touko siell' ei orasta,

Ja hyveen helmi on kuin hiekan jyvä,
Niin halpa.

Bileam. Mutta erämaankin hiekka
On kallis erämaassa syntyneelle.

Enkeli (kiivaasti.) Mut hiekast' ei lie hen-
kes alkujaan!

Elämän lähtehest' on elämäsi.

Tuo lähde kaiken totuuden on lähde:

Siis totuudelle henkes olet velkaa.

Jos uskollisna itsellesi pysyt,

Tuot' ääntä kuullen, joka totta lausuu,

Niin sortumatta kestät, kasvat yhä,

Ja kunnias on puhdas, kirkas, pyhä. —

Jää rauhaan, mutta siunaa Israel! (poistuu.)

Bileam. Hän läksi. — Aina totuus, to-
tuus, totuus!

Jos lihaa myös en ois ja ihmisvertä,

Niin kaikki kaikessa vois olla totuus. —

He tulevat! Taas uutta ahdistusta.

Tääll' elämä ja tuolla kuolema.

Miks' ei myös kuolla voisi elämäkseen,

Kun kuolee sille, joka aina elää.

Tuo totuus, pitkään taistelujen löytö,
 Se tahtoo lopulta mun kokonaan,
 Kuin kade sulho, jok' ei morsiostaan
 Suo sormen vertaa muiden omistaa,
 Vaikk' isä, äiti, sisko, veikko kukin
 Myös tahtois osan rakkaudelleen.

Parvi naisia (*Kosbi* etupäässä, tulee, kylväen
 Bileamin eteen lehviä ja kukkia, ja laulaa):

Terve, hengen voimakas mies!
 Seppelöiköön suuruus, kunnia tiesi.
 Siunaa askeleillasi maa.
 Kiroa kansasi kukistajaa.

(*Eglon* tulee ja asettuu Kosbin rinnalle naisten
 joukkoon. Syvästi Bileamia kumartaen jäävät päälli-
 köt ja sotaväki taemma.)

Baalak (tulee.) Sylini sulle aukeaa, oi
 terve,

Pyhyyden, kunnian ja arvon mies!
 Sinua odotin kuin uutta kuuta,
 Kuin päivää Eufratilta nousevaa.

Bileam. Täss' olen, mutt' en puhua voi
 muuta

Kuin minkä henki kieleen kuohuttaa.

Baalak. Sun jumalallesi tein uhria
 Jo seitsenkertaisesti seitsemän:
 Lihavat oinaat, mullit muhkeat.
 On kansa katunut ja paastonnut,
 Sun sanas voimaa vaan nyt vartoo se;
 Siks' seisoo täällä juhlavaatteissaan.
 Ei pyhää suurempaa kuin juhla, jossa
 Isänmaa sykkii kaikkein sydämmissä
 Ja kansan mieli niinkuin suuri jousi — —

Bileam On velto ilman jännittäjän kättä.

Baalak. Sun jännittäjäkättäs odottaa,
 Niin suureen saaliiseensa kiittää nuoli.
 Kun jännität, on tässä ampuja,
 Ja yhteistyö vie meidät yhteisvoittoon.
 Kas täällä Moab, tuolla Israel;
 Kun kiroat nuo, nämä innostuvat
 Ja vahvistuvat kymmenkertaisesti.
 Täss' eikö uljas vuori? Sanasi
 Täält' alas kedon yli kumahtaa,
 Tuon kedon, jolla vaanii Israel,
 Ne kumahtaa kuin vuorenlohkareet,
 Kun huultes voima niitä alas paasaa.

Ne peljästyksell' Israelin ruhjoo,
 Mut Moab säikkyneet, kuin ketut, kaahaa
 Takaisin korpehen. Niin, taatto auta!
 Niin eikö käy sun sanas voiman kautta?

Bileam. Suo nähdäni!

Baalak. Kas täält' on kaunis ala:
 Siell' uljas Jordan hyrskii, tuolla meri,
 Kuin vanhus, kantaa raskaast' aaltojaan.

Bileam. Niin Kuollutmeri raskaast' aal-
 toilee,

Mut tuoll' on Länsimeri aina nuori,
 Kun ajan henkäyksistä se liikkuu,
 Kuin Israelkin tuolla laaksossa,
 Valittu valtahengen sankariksi:
 Se nuortuu lennostaan kuin kotka,
 Sodastaan vahvistuu kuin leijona.
 Sen henki kansakunnat valtaa,
 Maanpiirin yli nostaa valtikkansa,
 Sen henki ihmissuvut uudistaa,
 Kuin Eufrottulva viljavoittaa maan,
 Kuin Niilin aallot höystää Egyptin.
 Siks' ylenee kuin Taabor Israel,

Tuo vuorten helmi viinitarhoineen.
 Sen viini hurmeuttaa kansoja,
 Sen henki sankareita synnyttää.
 Hän ajan syvyydestä sukeltaa
 Ne helmet, joist' on riemuitseva maa.

(Hälinää ja levottomuutta kansassa.)

Baalak. Jo taukoo, taukoo, taukoo!
 Sun huules oman kansas hävittää!
 Tuo kansa, halpa kullan kumartaja,
 Maanpiirin kansojako kaunistais?
 Mit' Israel on? Ahnas shakaali.

Bileam. Ei Israel, vaan henki suurta voi.

Baalak. Sun kutsuin tuomaan heille ki-
 rousta.

Bileam. Jo sanoin: minkä henki käskee,
 teen.

Haluni pyrkii puoleen Moabin, —
 Miks' siunaan Israelin sittenkin?

Baalak. Asetu tänne; tarkkaa kuor-
 mastoa,

Niin näet heidän ryöstösaalistaan,
 Jot' Egyptistä alkain pitkin matkaa

Tien varren kansoilt' ovat riistäneet.
 Jehovan nimess' on tuo kaikki tehty.
 Kas tähän nouse!

Bileam. Päivä kirkastuu!

Näen kansan kultajousineen,
 Se kultanuoliansa laukoo,
 Sen valtikka on kansain kullasta,
 Sen käsiin kansain aarteet juoksevat,
 Kuin purot vilisevät Jordaniin,
 Ett' ehtyvät kuin suonet kuivuksiin.

Ei petä itseänsä Israel,
 Vaan sille muut itsensä pettävät.

Hän eripuraa kansat kukistaa,
 Petoksen muurit hälle murtuvat,
 Niin Jerikokin raukeaa,

Kun toittottaa hän torveansa.

Hän nostaa kultavaltikkansa,
 Niin kuninkaatkin hälle nöyrtyy
 Ja kansain orjaselkä köyrtyy.

Baalak (vetää hänet takaisin.)

Kirottu olkoon kurja siunaukses!
 Jos tuot' et lopeta, sun lopetan.

Bileam. Jo sanoin: minkä henki käskee,
teen.

Suu totuudelta tuki, tapa sana

Ja sulje ilmanhenki huoneestas,

Niin olet oiva itsemurhaajas.

Baalak. En tunne kostokansaa julmempaa
Kuin Israel, niin salakavalaa,
Kuin heinikossa käärme myrkkyyhammas:
Hän ensin uikailee kuin leuto lammas,
Vakoilee maan ja kansan myrkyttää,
Petoksen mätähaavaa levittää
Ja kansain uskoon kylvää epäilystä.
Niin neuvot, aseet, rohkeuden riistää
Ja jääneet orjikseen kuin koirat kytkee
Tai armost' ehkä polkee jalkoihinsa
Kuin raajarikkoisen työmuuriaisien.
Sellaista kansaa kirottua siunaat!

Bileam. Minua säästä, Baalak, vaikene!
En kotkaa haaskan luona ylistä,
Vaan lennossaan sit' ihmetellen seuraan;
Ja kuitenkin niin katkeralta tuntuu
Omani nähdä maassa matavan.

Miks' en saa nähdä voimaa Moabin,
Siit' innostua niinkuin tahtoisin?

Baalak. Jos jotain lausut, ota huomioon
Tok', ett' on Moab kaupunkien kansa
Ja viljavainioin ja viinitarhain,
Ei, niinkuin nuot, vaan paimenjoukkio.
Kas tähän nouse, näe kansan ääriin,
Nuo rujot, rammät, kuurot, sokeat, —
Häpeä, jos nuo meidät voittavat.

Bileam. Näen Israelin kunnian ja voiman,
Kun armo, rakkaus ja suloisuus
Sielt' ihmiskunnan kurjuutehen vastaa.
Näen rammät riemukarkelossa,
Ja mykät laulaa, kuurot kuulevat,
On valkeuden soihtu sokeoilla.
Siell' elää kansa itseään,
Ei kulje varjona, ei apinoi.
Se valkeutta juo kuin virran laine,
Jok' auringossa kimmeltää,
Ja rientää, kiittää kohisten.
Elämän virta siunaa rantojaan,
Ne virvoittaa ja viljavoittaa.

Siks' ihana on Herran kansan maa,
 Sen majat nousee mahtavina.
 Siell' yrttitarhat vetten vierissä
 Niin toivorikkahina rehoittaa,
 Siell' asuu kunto, hyve siellä höystyy,
 Kuin aloet ja jasmin tuoksuaa;
 Ja viinin runsautta sangot läikky.
 On armas asustella vetten maa.
 Esikkotähtä sieltä puhkeaa,
 Ja vihamiehiin rakkaus
 Tuon kostokansan povest' aukee.

(Hälinää ja levottomuutta kansassa.)

Baalak (takoen käsiään.) Jo taukoa, mies
 kurja, kelvoton!

Sun silmissäsi Moab koira on.

Bileam (huutoja tarkkaamatta.)

Ken kirota voi kevättulvausta

Ja sadatella ajan virtausta,

Hän hukkuu tulvahan tai virtaan vaipuu.

Baalak. Se hukkuu, joka virran valtaan
 taipuu,

Mut Moab ei: se vallitsee kuin vuori

Tuon laakson yli. — Sinut vannotan:
 Jos kirotta et tuota kansaa voi,
 Niin lakkaa toki sitä siunaamasta.
 Sinulle aioin suurta kunniaa,
 Mut Herra sinult' on sen kieltänyt.
 Siis mene mailles, — jätä kansasi!

Bileam. Sisäinen sana palkkoja ei kysy,
 Ei huoneen täysi kultaa, hopeaa
 Totuuden kieltä voisi vaientaa.

Baalak. Tuon kielen suustas mielelläni
 kiskon,
 Lyön paloiksi ja palat kansaan viskon,
 Ett' unhohettu, hyljätty sais osan.

Omri (syrjässä.) Jo väistyt mestari, ja karta
 surmaa!

Nergal (samoin.) On houkko, jota yksin
 totuus hurmaa!

Myös kansaa tottele ja kuningasta
 Ja mieti valtaasi ja vaikutustas.
 Miks' et kuin Mooses voisi hallita
 Ja kansaa johtaa, kasvattaa kuin hän?

Bileam (kuulematta ketään.)

Viel' avaa korvas, Baalak kuningas,
Ja kuule mitä lausuu aamun mies,
Mies, jonka silmä kauas tarkastaa
Ja korva kuulustelee korkeutta
Ja jonka suu syvyyttä tulkitsee, —
Hän sulle lausuu kansain kohtaloita.

Baalak. Kas tuolla isänmaasi nurmikoita
Vihollisjoukko polkee, — sorra sitä!

Bileam (yhä kiihkeämmästä innostuen.)

Jo vuoret nouskaa, kohotkaa kukkulat,
Tasalle Taaborin ja Hermonin!
Jo kansat kasvaka, yletkää ihmissuvut
Mitalle Israelin sankarin!
Hän, voiman Herra, lähtee linnastaan,
Kuin Siinain vuorest' aurinko.
Kointähti hällä airut on,
Hän tiellään kaikki tähdet vaalentaa.
Hän vihanvallat, kostokansat kukistaa.
Jo kuulen kohinan ja pauhinan,
Jo myrsky hyrskyy, vuoret vonkuvat,
Kuin meri, kansain meteli jo paisuu:

He purevat ja syövät toisiaan,
 Kuin susilaumat, verest' iloitsevat,
 Veljeinsä verest', ihmiskurjuudesta.

(Ilma synkistyy; myrsky nousee vonkuen ja kohisten; muut kumartuvat hämmästyneinä maahan, Bileam jatkaa:)

Mut silloin sankar' astuu linnastaan,
 Kuin vuorest' aurinko, ja taivas seestyy
 Ja myrsky vaipuu hämmästyksissään.
 Maa valoa ja lämmint' aaltoaa.
 Niin kansa kansaan liittyy lempeästi,
 Kuin sisar sisarehen, veli veljeen,
 Ja pohjan kansa, niinkuin etelän,
 Vapaana valkeutta tottelee —
 Myös silloin särkyä kahlees, ahdistettu,
 Ja murhan muurit valtaa rauhantyö,
 Maan totuus perii, loppuu kansain yö!

(Sotatorvi raikahtaa ja *Israelin airueet, Nahsen, Simri, leijua* kantaen, ja *Elisur* astuvat esiin; ilma kirkastuu, aurinko valaisee kirkkaasti airueitten kasvot ja aseet. Kansa nousee kumarruksistaan ja taantuu, airueita hämmästyen.)

Elisur. Näin lausuu Jehova, Israelin kuningas: Jylinässä minä kuljen, myrsky on

palvelijani ja tuulet tottelevat minua. —
Masentukoon Moab palvelijakseni ja avat-
koon porttinsa kansani edessä!

(Pelkoa ja levotonta keskustelua kansajoukossa.
Ääniä: „Me hukumme!“ *Eglon:* „Vait, halvat orjat!“)

Baalak (Bileamille.)

Tuon röyhkeyden kuulitko? Nuo sanat
Eivätkö halkaise sun sydäntäs
Ja riko pilvilinnojasi? Maahan
Jo astu, paina rinnoillesi Moab
Ja Israelihin tähtää henkes isku.

Bileam. Nyt minkä teen ja mikä auttaa
nyt?

Baalak. Jos sinuss' ei jo syntyessään
kuollut

Se neuvo, jonka aioit Moabille,
Niin nyt se tuo, nyt viime hetki on!

Bileam. Tuoll' into uljas, mieli roh-
kea,

Tääll' epätoivo, tuskallinen pelko.
Jalohon uhriliekkihin ei Moab
Voi syttyä.

Baalak. Siis katku herätä
Ja sillä vihollinen myrkytä.

Kosbi (muille naisille.)

Tää hävettää! Ei miestä joukossa,
Jok' uskaltaisi esiin astua
Ja näkyä kuin on ja olla mies.

Baalak (Bileamille.)

Et huomaa — Kosbin Zuurin tyttären
Povessa kiehuu vihoja!

Bileam. Sen huomaan,
Ja airutmiehen silmän palavan
Myös huomaa. — Enkö voisi virittää
Tuot' yksityistä tulta yhseiseksi?

(puolittain itsekseen.)

Jotakin voisin. — Miksi teeskelen
Lihaista sydäntäni kallioksi?
Vihaako pelkään? Kostoako kammon?
Kostaako oikeus rakkaudelle? Jos,
Niin kostakoon! Niin jäykkä oikeus
On rikollinen, hyljättävä pahe,
Totuuden varjo, särjettävä kuori,
Sisäisen elinvoiman kuihduttaja.

Ja eikö korkein uutta apuaan
 Nyt tarjoakkin: — Midianin tytär
 Ja Israelin mies jos lempeen syttyy?
 He syttyvät! — Nyt seuraa, kuningas!

Baalak. Teen käskyjäsi, káske mitä
 teen.

Bileam. Jos teet kuin neuvon, neuvon
 minkä teet.

Näetkö tuota uljaint' airutmiestä?

Baalak. Kuin Kosbihin hän tähtää; huo-
 maan sen.

Simri (kumppanilleen.)

Tuo impi, joll' on hiukset korpin sulkaa,
 Enemmän vaikuttaa kuin sotajoukko:
 Hän hallitsee mua silmäyksillään.

Elisur. Vait Herrassa!

Nahsen. Meit' auta, Jehova!

Bileam (Baalakille.) Myös Kosbin huo-
 masit?

Baalak. Hän kiimailee.

Ja poikani hän unhottanut on.

Kosbi (muille naisille.)

Kas tuota keskimmäistä kuinka uljas:
Hän suuta ansaitsee tai tuimaa miekkaa!

Bileam. Täss' itsestään jo virrat yhteen
juoksee,
Kuin Eufrat Tigriin, Tigris Eufratiin.
Nyt, kuningas, vaan auta luontoa,
Niin kaksi kansaa yhtyy toisihinsa.

Baalak. Siis tahdot?

Bileam. Mitä tahtoo Jehova,
Kun herättää hän missä rakkauden:
Sen levittää hän tahtoo kansain vereen.

Baalak. Nuo kaksi, tarkoitat —

Bileam. Vaan välittävät
Ja palvelevat aavistamattaan
Suurt' aatetta ja suurta tarkoitusta.

Baalak. Selitä, aamun mies! En ymmärrä.

Bileam. Kuin itku, nauru, viha, himoi-
suus,
Niin rakkaus ja muutkin tunnevirrat,
Ne sydän sydämmeltä tarttuvat,

Etäältäkin — sen herkemmin, jos veri
On vielä nuori, palava ja herkkä.

Baalak. Käsitän, että himo siittää himon.

Bileam. Ja lempi lemmen, siinä tarpeeksi.

Kosbi. Kuningas, lähteä suo palvelijas
Vihollisemme julkeutta vastaan
Sun voitoksesi!

Bileam (Baalakille.) Kuuntele ja seuraa!

Baalak. Tuo urhoutt' on.

Bileam. Epäselvä lempi
Vihaksi uskoo itseään ja riehuu.

Eglon (on tällä välin häätänyt joukon pelkoa,
mutta palajaa Kosbin viimeisen lauseen kuultuaan.)
Sin' olet sairas, Kosbi, houraillet.
Tää häiriö ja pelko sinut huumaa
Ja kuumeen tuottaa.

Kosbi. Hourehtii jos kukka,
Kun puhkeaa se hurmauksissaan.
Tuo herätti sen mikä siellä polttaa.

Eglon. Tuo rosvoko?

Bileam (Baalakille.) Nyt kuulet!

Baalak. Selvästi.

Kosbi. Himoitsen miehen hurmetta tai
miestä,

Jok' altis uhriks on tai uhraamaan,
Kun maa on vaarassa tai vaara maassa.
Tuo tänne miekkas — juotan sille vertä!

Eglon (airueille.)

Hänt' elkää uskoko, hän hourehtii!

Simri. Näin lausuu Jehova, Israelin kuningas: Tomuhun nöyrtyköön Moab ja vastatkoon kansalleni Israelille!

Bileam. Näe kiihkot, huomaa haluja ja
ohjaa

Ne kansan voitoks' yhteishyötyhyn,
Niin näytät, että oikein hallitset!

Baalak. Siis toimeen neuvo!

Bileam. Kuule naisen ääntä!

Hän ilmoituksen tuntee sisällään
Ja toimeen pyrkii.

Baalak. Onko mahdollista,
Ett' onnistuttaa valtakuntaa nainen,
Tuo miehen kuva?

Bileam. Mahdollista on

Siin' apu naisen kautta, missä mies
On neuvoton tai pettää, vapisee.

Baalak. Mut poikani?

Bileam. Hän luopuu naisestaan.

Jokainen voitto vaatii uhrausta.

Ken rakkaudella voittaa vihollisen,

Hän oikein voittaa — nainen voipi sen.

Baalak. Siis Israelin ansaks' arvaat naisen?
sen?

Bileam. En arvaa, tunnen luonnon sy-
vät voimat

Ja suuren syntymisen hetken näen,

Ja henkisen ja lihallisen kansan

Mä yhteytehen tähtään sointuisaan.

Siis Baalak kuningas nyt tehköön juhlan

Ja sinne kutsukoon hän airueet.

Jos tottelevat, käyvät nuorten seuraan,

Se sulle hyvä, onni kansallesi:

He naisiin mieltyvät, kuin miehet mieltyy,

Jos totta lausuu aavistukseni.

Jos neittä pyytävät, kuin pyytää mies,

Niin suostu, anna: vaadi lupaus

Vaan Israelin ystävydestä —
 Valassaan on se kansa aina vankka.
 Niin kansas autat liittoon Jehovan
 Ja Israel on voimatonna luonas.
 Niin Moab voittaa ja niin Herra voittaa:
 Mun kauttani saa kansas jumalan,
 Jost' uusi elinvoima vuotaa sille.

Baalak. Älykäs neuvo, äly neuvokas!
 Sun palkkas olkoon yhtä arvokas!

Nahsen. Näin lausuu Jehova Israelin
 kuningas: Nöyrytköön Moab kansani edessä
 ja vastatkoon palvelijalleni Moosekselle!

Kosbi. Nyt, siskot, miesten miekat tem-
 matkaamme!

On aika meidän tässä taistella
 Ja johtaa joukot.

Eräs naisista. Kuule kuningasta!

Baalak. Nyt kuulkoon kansani ja Israel!
 On tapa Moabin, ett' ystävydyt
 Ja liitonsaumat tehdään temppelissä,
 Menojen juhlallisten vallitessa.
 Siis, koska pyhän neuvon ääntä seuraan

Ja ystävinä teitä tervehdän,
Niin vahvistaa tuon ystävyys tahdon
Pyhällä uhrilla Baal-Peorissa.
Siis sinne tulkoot Israelin miehet!

Simri. Jos vannoo Baalak meille tur-
vausta

Ja suojelusta siellä.

Baalak. Vannon sen,
Kautt' ylhäisimmän, jota tottelen. —
Ja tekin, nuoret, tulkaa juhlahan!

(Kosbille erikseen.)

Sin' olet, Kosbi, vapaa Eglonista;
Nyt lumoa siis Israelin airut,
Niin voita, että voittaa myöskin Moab.

(Eglonille.)

Sinua neuvon, poikani: Kun vaara
Nyt valtakunnan kannaksilla pyörii,
Niin näytä kuninkaista kuntoasi
Ja lemmen onnest' empimättä luovu.
Valtikka vaan on kuningasten onni.
Maukkain kala maivaks' uhrataan,
Se pyydyksen voi ansaan viekoitella;
Ja kallihiill' on kallis ostettava.

Eglon. Sen uhrin teen, jos vaatii valtasi,
 Jos voitoks' on se. Mikä Moabia,
 Se minuakin onnistuttaa, ei
 Sen taikka tämän naisen suosio,
 Tuo hetken laina. Mutta, isäni!
 Jos Midian ja Moab irtauvat,
 Jos kaksoiskansa särkyy — silloin syy
 Romahtaa sinun niskoilles, ei minun.

Baalak. Syyn kantaa voin, nyt seuraa
 neuvoani!

Sun joukkoon rajamaille lähetän.
 Jos juoni temppeliss' ei onnistuis,
 On varoill' oltava ja valmis sotaan.
 Siis joukot lähtöön järjestä ja mene!

(kansalle.)

Täst' edes kansassani pappeutta
 Saa johtaa ystäväni Bileam.
 Hänelle kunnia! Hän eläköön!

Kansa. Eläköön!

(*Baalak* lähtee Israelin airueiden kanssa. *Kansa* seuraa vähitellen.)

Nergal. Me varrommeko häntä tuolla?

Omri. Emme.

Hän itseään nyt kaipaa. Lähtekäämme!

(*Omri ja Nergal lähtevät.*)

Bileam (ajatuksissaan.) Ne sydäntäni vihloivat nuo huudot.

Miks' eivät virvoitelleet? Enkö sinne

Vaan liiku minne tunto liikuttaa?

Neljäs näytös.

Baal-Peorin vuoritemppeli, runsaasti valaistu. Perin osa verhon takana. Keskellä temppeeliä uhrialttari. Ovia vasemmalla ja oikealla. Esiripun auetessa liehuu nuorten tanssi alttarin ympärillä.

Omri. Kuin käypä viini kuohuu kuurnastaan,

Niin himot läikkyvät nyt yli laitain.

Nergal. Ja vehke kypsyy askel askeleelta.

Elämää himo, näetkös, synnyttää.

Sen kautta aatos puettuu ruumiiseen

Ja henki lihan ottaa asuakseen.

Himoa paitsi kaikk' on kuollutta.

Kun herää himo, syttyy elämä.

Näetkö tuossa kuinka piiri pyörii

Ja nuoret palaa rakkaudesta.

Se luonnollista on, siis oikeata,

Kun oikeaa on kaikki luonnollinen.

Omri. Vaan himo hillitön ja villi ei.

Nergal. Käy hiusta halkomaan ja vedä
raja

Niin tarkka, ettei lempeen koske himo.

Omri. Sit' ensin kummeksin, ett' itse
mestar',

Niin ennen luja, mallivakava,

Tuoll' esiripun takana myös eksyi,

Ja viinin luona — soisin pettyneeni —

Hyväili naista, tuota äärimmäistä.

Nergal. Nyt elää hän, on ihminen kuin
muut,

Iloitsee, nauttii, nuortuu elämästä.

Omri. Tuo nuoruus, pelkään, hänet
vanhetuttaa.

On melkein kammo häntä seurata.

Totuutta ennen totteli, nyt valtaa

Ja valtiasta. Jos en häntä seuraa,

Niin ketä? — lumoa hän vieläkin.

Nergal. Niin suuri henki tuskin mahtuukaan

Sun sydämmesi ahtautehen.

Jos jolloin, niin nyt ansaitsee hän seuraa:

Käsitä, ett'ei valtaa palvelleen

Totella voikkaan tunnon joka okaa.

Omri. Me suurta käsitämme puolittain,
Mut suuren erheet tarkoin omistamme.

Niin pieni virhi, hento synnin ora

Tuon joukon johtaa syntiin surmaaviin.

Yks itikka voi siittää tuhat toukkaa.

Nergal. He tuolta saapuvat — nyt syrjempään.

(*Baalak*, pikari kädessä ja *Bileam* tulevat esiripuntakaa.)

Baalak. Sinua kiitän, suuri tietäjä!

Nimitä ketä tahdot auttajaksi,

Sun kauttasi meit' auttaa kuka auttaa,

Siis sulle juon.

Bileam. Seis, Baalak kuningas!
Otuksen pyytäjällä peljätät.

Jos ansaa näytät, saalis säikähtää,

Tiehensä puikahtaen. Leikiltä
 Nyt näyttää vehkehemme silkkiverkko,
 Niin luontevasti on se punottu:
 Elävä syötti himon sytyttää
 Ja saalis hukkuu hekkumoidessaan.

Baalak. Yks airueista tuolla eksyi nuot-
 taan.

Bileam. Se kylliksi; ei muuta tarvita.
 Hän Simri on, tuo nuorin kolmesta. —
 Sen saattoi arvata. — Hän Kosbin kättä
 Sinulta kohta anelee. Se anna,
 Mut ehdoilla niin kallihilla kuin
 Kuningaslahjan antaa kuningas.

Baalak. Niin laitamme, ett' Israelin voi-
 man

Ja rohkeuden hervaisee tuo nainen
 Ja jalopeurat muuttaa lampahiksi.

(*Nahsen* ja *Elisur* tulevat naisten keralla vasem-
 malta.)

Nergal (Bileamille.) Tuolt' *Elisur* ja *Nah-*
 sen astelevat

Käsikkäin naisten kanssa kumpikin.

Bileam (kuninkaalle.)

Nuo kaks on himo pettänyt, sen näkee.
Ja langennut on heikko lankeemuksiin.
Nyt vaatia voit heiltä mitä mielit.
Mut ensin atrie ja juomat siellä. —

Baalak. On iltaa kyllin kulunut, siis
aika

Pyhälle uhri-atrialle käydä on.
Tien näyttää pappeus. Te muut
Mun jälkiäni pöytään seuratkaa.

Bileam (itseksensä.)

Nyt harhaan kuljenko? Vai oikein teen?
Mut kansani mun tempaa — sitä seuraan.

(Astuvat esiripun taakse, edellä *Bileam*, *Omriin* ja *Nergalin* välissä, sitten kuningas, jota seuraa muu joukko sekä soihdunkantajat. *Eber* ja *Koosam* ovat seuranneet syrjästä juhlamenoja; astuvat esille.)

Eber. Jumalisuutta, kurko vie, en usko
Kuin tautina tai taikauskona,
Kun rehtinä se ilmestyy. Vaan pettuus
Sen alla luikkii kavaltajissa.
Mut ihminenpä tosi karvaan puhkee,
Kun oikeaa hän noutaa luontoaan.

Sen näet tuosta tietäjästä: tai'at
 Hän hylkäsi, kun voitti mitä etsi.
 Nyt maailmata tarjoaa ja nauttii
 Ja on kuin muut, jos hullump' ei kuin muut.

Koosam. Jaloa mieltä mittaat väärin
 kielin.

Mies, vaikka hurskas, on tok' ihminen
 Ja heikko eksymystä välttämään,
 Jos eksyikään — se meistä näyttää niin,
 Kun ymmärrämme pientä saivarrella,
 Vaikk' emme näe suurta pohjavirtaa. —
 Kenties hän nauttii kuin ei nauttiskaan.

Eber. Tuo vanha heikkoudensaarna
 heitä.

Se heikontaa vaan meitä heikommiksi.
 On paras tunnustaa, ett' ihmisestä
 Vaan hoidolla ja kurill' ankaralla,
 Kuin ratsustakin, tehdään kelpo kalu,
 Tai myönnyttää, ett' oltakoon mit' ollaan,
 On siivetönnä toki turha lentää. —
 Nyt räpyttävät tuolla allikossa.

Koosam. Sun kaltaisesi kylmä talvirinta

Ivalla kohtelee vaan innostusta,
 Sen vastakohtaa, väsymystä, muistain.

Eber. Niin ilmaun kuin luonnostani
 olen.

En noita höyryhattuja voi sietää.

Koosam. Ja tätä paremmast' et tahdo
 tietää.

Et usko etkä toivo edistystä.

Eber. En, muuta kuin maan luonnon
 viljelystä.

Jos valtiota juoni puoskaroi,

Se parantaa tok' ihmistä ei voi.

Sinunkin uskos hukkui tietäjään.

Koosam. Jos hukkui — kenties — ken-
 ties ei. Mut jos,

Niin luontoani seurasin kun uskoin.

Sit' uskoa ja rakastaa vaan voi

Mihinkä iskee mielen innostus.

Eber. Nyt väistymme. Täält' emme opi
 uutta.

Vakoova silmä tuolla vartioi

Ja vierait' epäluulo täällä kohtaa. (menevät.)

1:nen vartia. Nuo eivätkö lie jotain
roistokansaa.

2:nen vartia. Kuin mekin, arvelet, joit'
ei voi päästää

Iloihin ylhäisten ja taivahisten,
Kun meillä ylhäistä ei ystävää,
Jok' ostais pääsyluvan pitopöytään —
Me ulkonaisen pimeyden lapset!

1:nen vartia. Niin maalliset kuin taivaan
ruhtinaat

Vaan valittunsa kestiin kutsuvat.
Ei meidän miehet sinne pääse, ei.
Kirottu olkoon taivas sekä maa!

2:nen vartia. Baal auta! Täällä toh-
dit kirotta!

Jos tietäisit kuin vanha Baalin pappi
Kuvaili koston liekkijärveä,
Ikuista kuolon merta.

1:nen vartia. Kerro tuosta!

2:nen vartia. Hän kertoi — mutta tääll'
on pimeä. —

1:nen vartia. Mies, lausu mitä kertoi!

2:nen vartia. Kuulehan!

Tulinen järvi on kuin Kuollutmeri,
Niin jylhän kolkko, musta, kamala.

Siell' asuu kurko, loiskii liekkiä,

Niin lekioittain apupeikkoja

Hän tuuleen tuoksuttaa. Ne lentelee

Ja vinkuu, ulvoo, puskee, myrskyää.

1:nen vartia. Niin, puskeeko?

2:nen vartia. Niin puskee.

1:nen vartia. Kurko vieköön!

Nyt ymmärrän, miks iso baasanhärkä

Vihoissaan puski orjan kuperkeikkaa.

2:nen vartia. Ei siinä kaikki.

1:nen vartia. Jatka kamalaa!

2:nen vartia. Niin julmat koukojoukot
lentelevät

Tai väijyksiin piilottuvat luoliin

Ja rotkoihin tai miss' on kolkkoa,

Kuin täällä. —

1:nen vartia. Kerro oikein miehekkäästi!

2:nen vartia. Ja, ja — mut siirry, veikko,
lähemmä! —

Jos vasten valtoja ken kapinoi,
 Jos vaikeroi ken orjansyntyyään
 Tai jumalien laitoksiin ei tyydy,
 Vaan pakkokuorman alta ylös pyrkii,
 Niin silloin —

1:nen vartia. Mitä? Sano!

2:nen vartia. Ka-ka-karkaa
 Tuo pahan valtajoukko ihmiseen,
 Nujertaa niskat, tuottaa tautia
 Tai muuta kurjaa eläimiin ja lapsiin. —
 Niin kertoi Baalin pappi. — Herrassaan
 Nyt nukkuu hänkin, kiitos kuninkaan!

1:nen vartia. Niin, kiitos olkoon! pääs-
 tiin pahasta,
 Jos päästiin — kyllä riittää valtoja!
 Ja elämä on julmaa pakkoa.

2:nen vartia. Niin, pakko on jaa, pakko.

1:nen vartia. Tullaan, seis!

Simri. Hän voitti mun, hän asuu mi-
 nussa.

Nahsen. Tuo velhotyttö hylkää, Simri,
 jo!

Elisur. Jo kylliksesi häntä hyväilit.
 Pakananaista käyttää Herran kansa,
 Kuin erämaassa palkka-aasia:
 Sen jättää tielle tarvittuansa
 Tai tappaa säälistä ja hiekkaan hautaa.

Simri. Noin rikkihurskas Elisurko haas-
 taa,

Ett' ihmiskansa vaan ois Israel?
 Elukka-avioonko yhtyi Mooses,
 Kun Midianin tyttäreeseen hän yhtyi?

Nahsen. Hän uskonon ei ollut niinkuin
 nuot.

Jehovan kansaa vaan on uskonkansa
 Ja uskovaisiin rakkauden lupa.
 Muut noitia on Bileamist' alkain,
 Sen todisti tuo viini, jota joimme:
 Himoja siitä longerteli vatsaan
 Kuin käärmeitä — nyt siellä reutovat.

Simri. Kun laki kieltää yhtymästä noitiin
 Ja elukoihin — mitä teitte tuolla
 Te, pyhät miehet, syrjäkammioissa?
 Lainoppiako teille noidat neuvoi?

Nahsen. Hän pilkkaaaja on.

Elisur. Kivitettävä!

Simri. Meit' eikö paina sama synnin-
kuorma?

Te himon liiton tuokioksi teitte,
Minua kiehtoo — tunnen jotain pyhää —
Se kuolemankin uhalla mun valtaa.

Nahsen. Lumous täällä vallitsee.

Elisur. Ja syy
On meidän niinkuin hänen.

Nahsen. Hyvällä
Yrittäkäämme häntä vieroittaa. —
Veljemme, Simri, muista Kooran surmaa!
Hän niskoitellessansa nurin niskoin,
Kuin hurtta, liekkikaivoksehen syöstiin
Ja omat veljensä vei mukanaan.

Simri. Kun rakastan, en pelkää kado-
tusta.

Nahsen. Jos rakastaisit, kaikk' ois lu-
vallista.

Mut tunnustele tuota noidan nuolta,
Siit' eikö syttynyt vaan himon liekki,

Niin saastainen ja halpa, että löyhkän,
Kuin spitalin viet Kosbin kanssa leiriin.

Simri. Siit' auta, Jehova! en tahdo
vaaraa.

On mulle kansani kuin teille kallis.
Mut eroittaa ken liekin liekistä?

Nahsen. Kun vieras liekki vieraalt' alt-
tarilta

Jehovan silmissä on kirottu,
Ja naisen uskottoman sydän myöskin
On vieras alttari, niin lempesi,
Kun sieltä syttyi se, on kirottu.

Elisur. Jehovan suulla Nahsen haastelee.

Simri. Tuo oisko minun uskoani! (Kosbi
tulee.) Hän!

Te väistykää! Tää taistelu on minun.

Nahsen. Mut valvo!

Kosbi (pysähtyen perälle.)

Täällä Simri ruhtinas!

Noin erikseen! Ja miksi alla päin,
Kuin voitettu, vaikk' olet voittaja?

Jo nousee pää, jo ryhti korkenee.

Mun intoani yllyttää tuo kotka.

Simri (itseksensä.) Noin ylväs kauneusko
kirottu?

Ja uskonko? Ei! Hän rakastaa —

Ja Israelin miestä! — siis hän uskoo.

Kosbi. Minua väistytkö?

Simri. Kuin väistyy

Väkevän virran juovaa heikko uija

Tai siipirikko lintu ampujaansa.

Kosbi. Jok' ampui sua, hän myös hoi-
vaa haavas

Ja rinnallasi lähtee lentohon.

Simri. Mut molemmat jos nuoli yllättää.

Kosbi. Ken tohtisi sen meihin lennättää?

Simri. Sen tohtii peljättävä pelvoton,

Hän väijyy meitä, täälläkin hän on,

Tuo Israelin Herra.

Kosbi. Säikytät!

Ne kumppanisi on nuo väijyjät.

Elisur (erikseen Nahsenille.)

Me tänne toimetkaamme kuningas,

Niin häirimme tuon käärmekiiMAILUN (menevät.)

Kosbi. Jo poistuvat. — Mut ethän rakasta!

Simri. En? Minäkö en? Sinua rakastan, Kuin kosto kuolemaa.

Kosbi. Noin kamalasti!

Simri. Niin ihanaa on koston uhrityö!
Kun miekan antaa suuri Jehova
Ja käskee: sorra, tapa, polta, ruhjo!
Niin kansat, kaupungit me kukistamme
Ja maa on meidän.

Kosbi. Eikö rakasta
Rakastajojta sinun jumalas?

Simri. Jos oisit, Kosbi, Israelin tytär!

Kosbi. Maan kansoja hän eikö valloita
Sun kauttas omikseen, kuin minun nyt? —
Niin kerrottu on. — Eikö omiaan
Hän rakasta kuin isä? — Moisen isän
Edestä kanssas liekkiin juoksisin!

Simri. Sin' olet minun. Painu rinnoil-
leni!

Sun kanssa kestäen tuhat kosta.

Noin olet kaunis täynnä rakkautta.

Kosbi. Vait! — hiljaa! — Suo mun sieluus kurkistaa:

Näen onnestamme ihanata unta,

Niin kauheasti ihanaa:

Meit' untuvoipi vuoteet, pehmeät

Kuin haahkan hyöhen, sypressien alla.

Verehen veri, liha lihaan yhtyy

Ja hekkumahan sielu sammuu tuikahtaa.

Simri. Mut syttyy taas, lekottaa liekis-
sään

Iäti niinkuin temppelvalkeat

Pyhyiden alttarilla Jehovalle. —

Noin haaveksien olet hurmaava!

Mun sieluni kuin mustaan tähtiyöhön,

Sun pohjattomiin silmihisi hukkuu.

Kosbi. Jotakin äärimmäistä himoitsen.

Vie minut kostamaan tai kärsimään,

Syvyyden kuiluhun tai korkeuksiin.

Vie kosteikkohon hedelmälliseen

Tai hiekka-erämaahan autioon,

Elämän hekkumaan tai kuolemaan —
Sinua seuraan.

Simri. Nouse! lähtekäämme!
En epäile sun lentokuntoas.

Kosbi. Vaan muista — antaa voi mun
kuningas.

Nyt hän on isäni ja isäntäni.
Hän tulee.

Simri. Tässä morsiameni!
Kuningas, suo hän palvelijallesi!

Baalak. Noin kallist' en sun luullut
vaativasi.

Hän pojalleni kihlattu jo on.
Siis myöhään pyydät.

Simri. Itse vannoi hän
Minua seuraavansa.

Baalak. Naisen itse
Vaan miehen minä on.

Simri. Hän enempi
Tok' ansaitsee, noin kaunis, ylevä!

Baalak. Isännän vallass' orjan ansio.

Bileam. Kuningas kuunnelkoon nyt palvelijaansa

Ja rakkaudelle voiton sallikoon!

Niin, kaksi nuorta yhteen liittäen,

Vihimme sovintoon myös kaksi kansaa.

Ja tuota yhtä, suurta ainoaa

Molemmat kansat kerran palvelee (itseksensä.)

Jos kuitenkin tää temppu meitä auttais,

Ja Hän, tuo korkein, hyväksyisi sen!

Niin Moab pelastuis ja Israel,

Niin voittais oikeus ja — minäkin!

Baalak. Tuot painavia syitä, tietäjä.

Ja sovintohon altis Moab on.

Jos Israelin airut leirihinsä

Siis viedä tahtoo lahjan kallihin,

Niin luona alttarin nyt vannokaa

Kautt' ylimmäisen, jota palvelette,

Ett' ainiaksi rauha vallitsee

Välillä Moabin ja Israelin!

Simri. Sen vannon!

Baalak. Mutta muutkin airuet!

Nahsen (erikseen Elisurille.)

Jos emme suostu, meidät perii paha.

Elisur. Jos suostumme, niin meit' ei peri
hyvä.

Nahsen. Ken tänne suostuu, täällä suos-
tukoon.

Elisur. Siis suostumme.

Nahsen. Kun täytyy, suostumme.

Baalak. Sen vannotteko, Israelin miehet?

Nahsen, Elisur ja Simri (oikea käsi ylettynä.)

Sen vannomme!

Baalak. Nyt soikoon pasunat

Ja sympaleet ja rummut raikukoon!

Kirottu olkoon liiton rikkoja,

Vaan siunattu ken täyttää sanansa!

Bileam (valaen alttarille juomauhria, joka lemah-
taa tuleen.)

Yletköön taivaalle kansamme kiitos

Ja vuotakoon siunaus meille!

(ylentäen kätensä *Simrin* ja *Kosbin* yli.)

Teit' yhdistäköön kansain sovittaja

Ja rakastaja kaiken ihmissuvun!

Kosbi. Nyt, Simri, aikojen ja maitten
ääriin

Sun kanssas hurjan ratsun seljässä!

Simri. Nyt kiiruhdamme Israelin leiriin:
Mies tehtävästään ei voi väistyä.

Nahsen. Pois laske, Baalak, palvelijasi
nyt:

Meilt' Israel jo vartoo vastausta!

Baalak. Valitse, Assar, miehet saatta-
maan

Näm' urhot kunnialla virran luo.

Te, neitseet, Arnonille seuratkaa

Ja seppelöikää morsian kukkasilla.

Kosbi. Niin, tuoreill', uusilla — ei kuo-
levilla!

Baalak. Nyt laita, Assar, Israelin leiriin
Vakooja tarkka, joka astaitsee,
Kuin Kosbia on siellä kohdeltu!
Jos häijysti, niin Midianin miekka
On valloillaan ja valmis kostohon.

Bileam. Jos rakkauden liitto rikotaan,

Mun käteni myös silloin irti on.

Ja silloin riennän Midianin leiriin.

Omri. Sinua seuraan.

Nergal. Puolestas voin kuolla!

Baalak. Hääriemua nyt soitto ilmaiskoon!

(lähtevät, soihdunkantajat seurassa.)

Bileam. Nyt työnsin uuden voiman vyö-
rymään.

Se minne vierii, mitä vaikuttaa,

En aavista nyt — aika näyttäköön!

(Välivero.)

Israelin leiri. Telttoja. *Nahsen, Elisur.* Joukko
kansaa heidän ympärillään.

1:nen mies. Sovinnonko teitte? Hyvä.
Missä lunnaat?

Joukko. Kultaa! Kultaa! Missä kultaa?

2:nen mies. Selitä, Juudan suvun päämies,
sinuun luotamme!

1:nen mies. Niin, me luotamme sinuun,
kerro!

Nahsen. Siis vaietkaa ja kuulkaa kertomusta!

Kuin tunnette, on Moab voimakas,
Sotainen rosvokansa. Vaikeaa
Sen kanssa oli sovintoa tehdä
Ja kauan tingimmeikin ehdoista.
Ei kullast' ollut kysymystäkään:
Se saastaista on heillä, tiedätte.

Leeviläinen. Se Herralle ois voitu pyhittää.

2:nen leeviläinen. Niin, pyhittää!

Nahsen. Kuin sanon, sovinto
Nyt tehty on ja kestää tehtynä,
Kun sanamme on Israelin sana.

Leeviläinen. Se kestää. Pyhä olkoon sanamme!

Elisur. Mut pahinta viel' ette kuulleetkaan!

Ruubenilainen. Elisur, kerro sinäkin!

Elisur. Siis kuulkaa!

Jos ihmisiä siell' ois ollutkin!

Mut velhojen kanss' saimme taistella:

Niill' oli paulat senkin seitsemät,
 Niin taiten viritetyt, juonikkaat,
 Ett' itse enkelin ois eksytelleet.

Ruubenilainen. His, kuulkaa, miehet!

Elisur. Ja velhoin päämies itse belze-
 bubi —

Sen nimi — no, mut itse belzebubi
 Hän oli, Eufratilta kotoisin.

Eräs joukosta. Hei, kuulkaa! Belzebubi!

Elisur. Tietäjä

Niin julma, että ihmisluonnon muutti
 Hän kuumaksi ja hourupäiseks' aivan —
 Hän, näet, juotti jotain kiimajuomaa —
 Niin langetti hän Simrin, veljemme!

Eräs joukosta. Hän miss' on? Simri!

Elisur. Kerron, kuunnelkaa!

Simeonilainen. Nuo roistot möivät Sim-
 rin, huomatkaa!

Heit' elkää uskoko!

Eräs joukosta. Mooseksen luo heti!

Leeviläinen. Ei, Elieserin luo!

Nahsen. Te rauhoittukaa,
Niin jatkan!

1:nen mies, Jatka, Juudan suvun pää!
Me luotamme.

Nahsen. Jäi Simri virran luo.
Mut kohta tääll' on hän ja rinnalla
On Midianin tytär, ruhtinatar,
Hänellä vaimona.

Leeviläinen. Niin, vaimonako?
Sanoitko vaimona? O, itkekää,
Te Israelin tyttäret! — Nyt joutuin
Elieserin luo!

Eräs joukosta. Ei, Mooseksen luo!

2:nen leeviläinen. Hän kivitettävä on!

Simeonilainen. Itse olet!
Te Leevin pojat Israelin syötte
Ja hukutatte!

Eräs joukosta. Iske häntä, iske!

(Koko joukko väistyy näkyvistä, toiset nyrkkisillä.
Edellisten keskustellessa on joukko naisia ilmestynyt
näyttämölle. *Simri* ja *Kosbi* lähenevät.)

1:nen nainen. Tuolt' astuvat! — noin
korskat käynniltään.

Se portto kantaa päässään kukkia!

Kosbi. Rauha teille, Israelin tyttäret! —
Eivät vastaa! — Miksi itkevät? — Mikä
murhe heillä on? Sano, Simri! — Miksi ei-
vät tulostani iloitse? — Halveksivatko mi-
nua? Sano heille, että isäni on ruhtinas
kuin sinäkin! Sano että ansaitseen sinut —
rakastan sinua!

Simri. Nähkää morsiantani, Midianin
helmeä! Ihana kuin Raakel, uljas ja äly-
käs kuin Mirjam — kaunistus Israelin! —
Nuo houkot riemunhetkell' itkevät.

1:nen nainen. Noin pöyhkeilevät Herran
edessä.

Ei voi täst' olla kosto kaukana.

Kosbi. Nuo jotain katkerata hautovat.

Simri. He viihtynevät kyllä aikanaan.

Kosbi. Niin kolkkoa! minua värisyttää!
Pois täältä vie, niin kauas, kauas, kauas!

Simri. Ei Kosbi, ei: on täällä kansani. —

Syleilyni sun jälleen lämmittää.
Kas tuolta isä vanhukseni astuu.
Hän meit' ei hylkää.

Saalu. Nuoret huimapäät
Vaan koston tuntevat, ei rakkautta.
Tuo käypä sakka vielä viinittyy.
Minulle ikä toisin opetti. —
He täällä ovat — rauhan terveiset!
Syliini juokse, Simri poikani,
Ja tyttäreni myös, en teitä hylkää!
Olette mun, suon teille anteeksi.
Jo kuulin kaikki, elkää kertoko.
Majaani menkää, siellä hallitkaa.

Simri. Oi, kiitos, kiitos, isäni! sun tunsin.

Kosbi. Noin armas isä sinulla on, Simri.
On jumalasi varmaan yhtä hellä.

Saalu. Käy, lapseni, hänt' opi tuntemaan! (menevät.)

1:nen nainen. On siinä isä kultaa! muutenkos?

Noin lapsi kasvais jumalattomaksi.

2:nen nainen. Mies velhon löysi — noiduttu hän on.

Tuon naisen silmistä sen huomasi:

Niist' iski ilmaan jotain liekin moista.

3:as nainen. Ei mitään! Muistan silmät Mirjamin:

Paloivat nekin, kun hän innostui.

1:nen nainen. Se toista oli! sinä vanha naakka!

Jumala sinut korpeen tappakoon! —

Tuo velho Mirjamista muistuttais!

Taas Saalu tuoss' on.

Saalu. Tässä vartioin.

Mun harmaa pääni heitä suojelkoon. —

Mik' on tuo melu, julma karjuna?

He vyöryvät kuin myrsky vimmatusti

Ja vainon henkeä vaan puskuvat,

Kuin Siinain kurkku ruhkaa puhkuua.

Näenkö? — tuolla! — Koston jumala!

On Pinhos siellä! Herra varjele
Mun huonettani, suojaa lapsiani.

Seis, Pinhos!

Pinhos. Kuka tohtii?

Saalu. Harmaa vanhus,
Jok' armoasi kerjää rakkaudelle:

Sun kauttas syttyi kostonliekki leiriin.

Pinhos. Se syttyi Herran alttarilta.

Saalu. Seis!

Tuo himo polttaa Simeonin huoneen.

Pinhos. Sen himo poltti jo, nyt hiilet
korjaan.

Miss' ovat Herran vihan astiat?

2:nen nainen. Majaansa tuonne heidät
Saalu vei.

Pinhos. Pois väisty, kurja vanhus!

Saalu. Armahda

Mun lapsiani, Pinhos, armahda!

Pinhos. Noin Herraa kiusaat, tyydy,
vaikene

Ja muista, että kieltää Jehova
Pakanakansain vaimot kansaltaan.

Saahu. Kun täällä huudan, vuoret vastaavat,

Kovempi oisko nuori sydämmes?

Vie laumastani sata lammasta,

Sovintovertä niistä vuodata:

Vie kaikki virhittömät karjastani,

Mut säästä huonettani, lapsiani!

Pinhos. Mä vannonut heill' olen kuoleman!

Simeonilainen. Oi Pinhos, tuolle korvas kallista!

Eräät. Armahda, Pinhos!

Muut. Ei! He kuolkoot!

Eräät. Te kuolkaa, rosvot!

Muut. Itse rosvoja!

Simeonilainen. Tuost' annan! (tuuppaa nyrkillään erästä.)

Eräs. Maksan takaisin! — He kuolkoot!

Muut. He kuolkoot!

Saahu. Tässä vanha rintani!

Se verenjanoanne sammuttaa.

Tuo keihääs iske sydämmeeni! — Lyö!
Mun vanhan kuolla, nuorten elää suo.

Pinhos. Pois, kurja vanhus! Toista toinen ei

Voi sovittaa. Ken rikkoi lihassaan,
Hän lihassaan saa itse sovittaa.

Siis kuolkoot! (ryntää Simrin telttiin; Saalu sortuu jalkoihin.)

Muut. Kuolkoot! (menevät.)

Simeonilainen. Simri eläköön!

Eräs. Vait, miehet! muuten kosto kimmahtaa

Miehestä mieheen.

Saalu. Nouskaa, lapseni!

Kapina! Nouse, Simeonin huone!

Pinhos (palaa.) Kas tässä Herran keihäs!
— Herranko?

Niin, Herran! Herran oli kostotyö.

Nuo kaks yht'aikaa kuoli hekkumassaan:

Lävisti keihäs, veret yhteen juoksi.

Uh! (etempää teltistä törmää ulos Simri, miekka kädessä. Kosbi seuraa, mutta kaatuu teltin ovelle.)

Simri. Auttakaa! ma kuolen! (kaatuu.)

Saalu. Poikani!

Mun armas poikani! (vaipuu Simrin ruumiille.)

Pinhos. Ken kapinoi,

Hän kuolkoon! Tulkaa, Herran sankarit!

On Kosbin kansa vielä kostamatta:

Valamme kautta Moab voitti rauhan,

Tok' ei sen kaksoissisar Midian.

Aseihin! Murhaa Midianille! (kansa: „murhaa!
murhaa!“ Lähtevät.)

Saalu. Mun poikani! Oi armas poikani!

Viides näytös.

Midianilaisten leirin tienoo erämaassa.

(*Bileam* ja *Zuur*.)

Zuur. Sanoitko kuollut? Kosbi murhattu!

Minulle tehty kaksoiskavallus:

Mun Moab petti, sorti Israel,

Möi surman suuhun Eglon lapseni,

Tuon ainoan. — Hän oli tytär vaan,

Mut kallis mulle, liki sydäntäni.

Hänestä toivoin paljon voittavani,

Nyt menettänyt häness' olen kaikki.

Bileam. Ei Eglonin, vaan minun oli syy:

Minua Baalak totteli, kun Kosbin

Hän antoi Israelin miehelle.

En julmaa naisen murhaa toivonut,

Vaan rakkautta varroin rakkaudesta.
 Niin Moabin ja Midianin uskoin
 Pelastavani, mutta murhasin
 Sun tyttäres ja rikoin kaksoiskansan.
 Nyt palvelijasi olen — vaadi kosto!
 Sinua seuraan sotarintaan, mutta,
 Jos annat, otan kädestäs myös surman.

Zuur. Sinäkö syypää? Sulle tytärtäni
 En antanut, vaan Eglon ruhtinaalle.
 Mut Israel jos tappoi lapseni,
 Niin kuolkoon murhaaja, mut sulle rauha.
 Vihaiset tuulet, tuokaa turmiota,
 Aromaani myrskyt isää rankaiskaa,
 Jos lapsensa ei kuolemaa hän kosta,
 Jos Zuurin keihäs väistyy vihollistaan.
 He kohta tääll' on, sanoit?

Bileam. Raju-ilma
 Niin raivosti ei metsää tuiverra,
 Ei rohkeammin ukkonen syö puuta
 Kuin karkaa kimppuhusi Israel.

Zuur. Mut Moab rauhass' on?

Bileam. On rauhassa,

Kun Israelin liitto sitoo sen.

Se laiskehtii kuin aasi syötetty.

Zuur. Niin yksin heitetty on Midian,
Kuin vaimo, johon mies on kyllästynyt,
On korpeen ajettu ja rosvotaan.

Mut mies on toki Midian, ei vaimo.

Se tietänsä ei yksin käydä pelkää.

Ja meitä seuraat, tietäjä?

Bileam. 'Täss' annan
Sanani, käteni ja sydämmeni.

Zuur. Siis jumalasi meitä auttakoon.
Nyt kostonmieikka kohtaa rikkojat
Ja surmaan suistuu Israel, kun sinun
Sanasi kansaa haltioi. Nyt leiriin!
Hoi urhot! rohkeutta! (lähtee.)

Bileam. Uljas mies!
Jos tahtosi vaan olis kansas tahto
Ja minäkin jos ehjä, sointuisa
Kuin ennen. Nouse, voimanhenkeni,
Minussa Midianin vahvuudeksi,
Kukistaakseni kansain teurastajan
Ja veljet veljiin yhdistääkseni!

Minussa nouse! — Tuolla Omrini!

Hän viel' ei hylkää mestariansa.

Omri. Sitäkö voisin?

Bileam. Terve, poikani!

Mihinkä Nergal jäi? Hän vannoi

Minua seuraavansa kuolemaan,

Jos tarvitaan. Nyt missä viipyy?

Omri. Oi!

Sanoa hävettää ja säälistää

Sinulle suoraan oppilaastasi

Niin kuin on totta.

Bileam. Kerro totta vaan!

Suun tahraa valhe, mielen eksyttää

Ja pahan muuttaa vielä pahemmaksi.

Siis totta kerro, luontees lainaa värit.

Omri. Baal-Peorista lähtiessä Nergal

Niin kauan näytti mieltä rohkeaa,

Kuin sodan entehist' ei totta kuultu.

Vaan kuultuaan, ett' Israelin uhka

Todella kääntyi rankaks kostotyöksi,

Hän päätöksensä söi ja arveli:

Elämä maukkaampi on kuin kuolo,

Kun oma aatos taisteluun ei johda.
 Niin voiton, jonka neuvojesi kautta
 Sai Moab, päätti hyödykseen hän käyttää
 Ja niinkuin kaarne myrskyn uhatessa
 Pujahtaa torniin saalist' ahmimaan,
 Niin Nergal pyysi Baalak kuninkaalta
 Pyhillä alttareilla uhrin hoitaa
 Ja palkan nostaa. — Pappi on hän nyt
 Ja palkkaa nauttii.

Bileam. Miks' et lähde myös?
 Etuja sulle Baalak tarjoaa.
 Miks' seuraat miestä, jota aate hurmaa?
 Jok' etsi valtaa eikä tyydy valtaan,
 Jok' etsi rauhaa, mutta voitti myrskyn,
 Sisäisen liekkimyrskyn haikean,
 Nyt etsii vertä, ulkomyrskyä
 Sisäisen sammutteeksi. — Pakene!

Omri. En, kun en voi, ei salli luontoni.
 Sinua vaan se vaatii seuraamaan.

Bileam. Mut kuolla saat kuin uskollinen
 koira,
 Jok' isäntänsä kohtalost' ei luovu.

Omri. Isäni, isäntäni, kaikkeni,
Mun elämäni aatos olet sinä.

Bileam. Syleilen sinut omakseni, Omri.
Meit' auttakoon Hän, jonka liitoss' elin,
Jos hänkin ei lie lyhytkätinen,
Yrittelijä, keskenheittäjä
Ja keskeneräinen kuin ihminen,
Vuostuhansien kesytettävä —
Hän auttakoon tai taivas yllemme
Romahtakoon kuin raskas templin kaarros!
Noin uskollisna riennä tuonne leiriin,
Sytytä ilmi liekkiin Midian!
Nyt mene! (Omri lähtee.) Varron liiton uudis-
tusta,
Pyhyyttä kuulustelen povessani.
Ei vastaa hän, on vaiti. Hengen silmä
On sotkettu. Tuo silmä ennen kirkas,
Totuuden ilmaisi kuin tyyni järvi
Kuvastaa selkeästi maan ja taivaan.
Pimeessä hoippuvat nyt askeleeni,
Niin ennen vakavat, nyt epävarmat.
Ja kesyttömät, raa'at luonnonvoimat,

Nuo synnit, joita ennen kuoletin,
 Kun Ylimmäisen liitost' imin voimaa,
 Nyt inhan uhkatyöni aukosta
 Heräävät tainnoksistaan, sylkevät
 Kuin käärmeet kuolettavaa myrkkyään,
 Ett' entisyyden hedelmöivä hyve,
 Jumalanvilja, hukkuu syntitulvaan. (Enkeli
 näkyy.)

Vakooja tuolla (ryntää enkeliä vastaan ojennetuin
 miekoin.) Väisty kuolemaa!
 Pois tieltä!

Enkeli. Tieltä hetken taikojen
 Ei siirry suuret ajan rattahat.
 Seis, harhan mies ja huomaa tiesi pää!

Bileam. Mun tieni ylttyy läpi aikojen,
 Niin pitkälle kuin ihmisyyden tie.
 Vakooja lienet, riisu miekkasi
 Ja vihas ilko alastomaksi!
 Tapella tahdon, voittaa taikka kuolla.

Enkeli (lyöpi miekan Bileamin kädestä.)
 Masennu maahan rikostesi alla
 Ja tunne Herran voiman puuskaus.

Bileam (polvistuu taantuen.)

Pyhyiden mies, suo kuulla palvelijas!

Enkeli. Seis, mies ja vastaa, kysyn sulta:
Tunnetko allas kallion?

Bileam. Sen tunnen.

Enkeli. Mutta henkesi
On peruskallionsa hyljännyt,
Vakuutuksensa liittokirjan myönyt.

Bileam. Soraksi murtaa aika kalliotkin,
Uus ajan vaihe vanhat liitot ratkoo.

Enkeli. Mut uskosi?

Bileam. Myös Israelin usko,
Kuin ahdas juhlavaate hyljätään,
Kun oikea ja nurja puoli tyyten
On likainen ja nukkavieruna.

Enkeli. Kun viisaudestasi ylpeänä
Sä muita tuomitsit, mut itses säästit,
Niin ryönän kynnyksestä sisään päästit.

Bileam. Jos pantais yhteen kaikki tuh-
muuteni,

Mit' olen elinpäivinäni tehnyt
Ja syötettäis ne mulle yhtä aikaa,

Niin lopuks iäkseni hullu oisin.
Mut kuitenkin — en voinut tehdä toisin.

Enkeli. Totuuden petit.

Bileam. Totuus petti mun.

Miks antoi rakkauden, jota sortaa?
Oliko syyni, että rakastin
Omaani, kansaani kuin Mooseskin?
Oliko synty Kosbin rakkaus?
Miks sorrettiin hän? Miss' on oikeus?
Vihani soimaa korkeuden kättä:
Hän tielle taluttaa ja kesken jättää,
Haluja antaa, tarmon turmelee.

Enkeli. Sun suusi itse Herraa kiroilee.
Hän näkee syvälle ja tähtää kauas,
Nykyiset tuomii tulevihin nähden.
Miks annoit vakuutustas tinkiä?
Sun kuolla täytyy eksymystes tähden.

Bileam. Mua väärin tuomit. Eikö hen-
gestäni
Totuuden lähdesuoni vuotanut?

Enkeli. Elämän valtameren sulkenut
On sulta väärä tekos.

Bileam. Tappavainen

Ja julma on tuo uhkatuomios.

Vuort' olinko ja vettä? Enkö lihaa

Ja vertä ollut, joka tuntee, tahtoo?

Ja enkö ennen kansan syntein vuoks

Syvästi surren paljon kärsinyt,

Ett' usein itkin, tunsin tuskia

Ja uhrivalmis olin joka hetki,

Kun Herran voima asui lihassani.

Nyt sortuneena minut hyljättäis!

Enkeli. Suur entisyys ei nykyisyyttä auta.

Sun kuolla täytyy taikka pakene

Ja Midianin leiri jätä!

Bileam. En

Voi pelkurina juosta, väistyä,

Tai elämätä sulta kerjätä,

Vaan uhkamiekan nostan miekkaa vastaan:

Voin kaiken kaikkeni ja henkeni

Vapaasti totuudelle uhrata.

Pahuutta, vääryyttä ja syntiä

Enempi kammoksun kuin kuolemaa.

Ja kuitenkin, jos hyve jäykistyy,

Sen kuort' en malta jättää murtamatta.
 Jos totuus kahleelt' tuntuu, rikon sen.
 Ja nuorteata, lämmint' elämää
 Himolla etsin. Siksi luovuin
 Ma viittatiestä.

Enkeli. Siks' et kuolemaa
 Voi välttää. Jollei armontarjous
 Sinulle kelpaa — ota kirous! (lähtee.)

Bileam. Jos elämä näin loppuu, nauran
 sille.

Siis terve, kuolema! Jo pilvi nousee,
 Jo myrsky uhkaa, läikkyä salamat.
 Ihana myrsky! Kirkas ukkonen,
 Poveeni iske! — Kuoltuani jatkaa
 Ma tahdon kesken katkaistua matkaa.

(Lähtee paljastettu miekka kädessä. Hätäisinä juoksee kantamuksineen vaimoja, lapsia ja vanhuksia, huutaen: „Vihollinen! Murhaaja! Kosto! Auttakaa!“ Israelin sotatorvi kuuluu. Myrskyä. Israelin sotajoukko, Pinhos etupäässä, astuu esille.)

Pinhos. Te säälimättä kaikki tappakaa,
 Mut itse Jehovahan luottakaa!

Joukko. Sen teemme.

Pinhos. Te näitte kevättulvan Jordassa:

Se paljon vanhaa murti mennessään.

Joukko. Sen näimme.

Pinhos. Niin tekin vanha maahan ruhjokaa,

Ett' Israelin kevät nousta saa.

Joukko. Sen teemme.

Pinhos. Te näitte kuinka Kosbin kavaluus

Langetti Israelin ruhtinaan.

Joukko. Sen näimme.

Pinhos. Jokainen Midianin ruhtinas

Langettakaatte miekan terällä.

Joukko. Sen teemme.

Pinhos. Te näitte kuinka Moab pelastui,
Kun Bileam keksi petollisen juonen.

Joukko. Sen näimme.

Pinhos. Siis eteheni Bileam laahatkaa,
Jos elää taikk' on kuollut. — Vannokaa!

Joukko. Sen vannomme.

Pinhos. Nyt joukot kahtia! Te oikealta
 Midianin leirin päälle rynnätkää,
 Vasemman kyljen valloitamme me.
 Kun torvi soi, niin huuto päästäkää,
 Niin raikaa, ett' itse taivas aukee,
 Jehovan silmä joukkoamme kaitsee.
 Kas niin, te sinne, tänne me!

(lähtevät. — *Bileam* ja *Midianin päälliköt* joukkoineen.)

Bileam. Pakolaisjoukon huomasiitteko?
 Se Israelin koston alta juoksi,
 Apua huutaen, kuin lentohiekka
 Tohisten vyöryy arotuulen alta.

Zuur. Tuon huomasiimme. Kelpaahan
 sen voittoa
 Kenelle luonto suostuu puoltajaksi.
 Jos Israel ei kotkanvainullaan
 Niin oivaltaisi luonnonvoimia,
 Jos tulta, myrskyjä ja aaltoja
 Se Siinain enkeleilt' ei oppinut
 Edukseen käyttämään, ois voitto meidän.
 Nyt pelko valtaa joukon, surmanpelko.

Bileam. Mik' aina tapahtuu, ei vahingoita.

Mies viisas urhollinen on, ei pelkää
Hän kuolemaa. Se jokahetkinen
Tapaus luonnossa on. Uuden jakson
Se kaiken olemisen vaiheiss' alkaa.
On edistystä siis. Ei kadottaa
Katoomatonta voi se. Itseään
Elämä ei käy tyhjäksi tekemään.
Siis urhoutta, miehet! Elämää
Ei sota riistä — voiton voipi riistää
Ja vapauden, kuulkaa: — vapauden!
Pois orjuus! — ennen kuolema.

Zuur. On paise
Pakottavainen rinnassani. Halpa
On mulle elämä. Jos Kosbini
Voin kostontiellä saavuttaa, niin terve,
Ihana kuolo, mulle noutajaksi!

Huur. Jokainen meist' on kuolemalle
velkaa,
Mut tuonpa summan kyllä ehtii maksaa.
Niin kauan täytyy taistella kuin jaksaa.

Evi. Siin' oikein lausut. Elää pitää
koittaa

Ja elämästä nauttia ja voittaa.

Rekem. Viis nautinnoista! Midianin kansa
Tarvitsee kyllä parhaat ruhtinaansa.

Reba. Viis ruhtinaista! Kansa eläköön!

Kaikki. Kansa eläköön!

Bileam. Päämies kun kansan hengestä
on henki,

Niin kansa häness' elää taikka kärsii.

Siis pääanne tuntekaa ja seuratkaa

Hänt' uskollisna.

Ensimmäinen. Evi eläköön!

Toinen. Huur eläköön!

Kolmas. Ei, Rekem eläköön!

Neljäs. Zuur eläköön! Hän uljahin on
mies.

Viiides. Vaan Reba reima mies on —
eläköön!

Bileam. Nyt kaikki ei, vaan yksi olkoon
päämme.

Kuin yksi mies kaikk' yhtä seuratkoon,

Kun suuri yhteistyö on tehtävämme.
 Hän valitkaa ken syvimmästi tuntee
 Vihollisemme iskut rinnassaan.
 Päämiehen arvo hänelle on lääke
 Parantavainen. Hekkumoikseen hyökkää
 Hän kostotyöhön — häntä seuratkaa,
 Zuur johtajamme olkoon!

Foukko. Zuur eläköön!

Eräs. Vie meitä taisteluun!

(Jotkut murisevat tyytymättöminä.)

Bileam. Kun äsken leiriänne lähestyin,
 Näin merkin, joka vaalin vahvistaa.
 Sen kerronko?

Foukko. Se kerro, tietäjä!

Bileam. Eteeni nousi Kosbi morsian,
 Verinen, valkovaippa kostotar,
 Vihoja säihkyi hänen silmistään,
 Kun verikeihään ojensi. Sit' ottaa
 Kun aioin — haipui hän kuin kangastus.

Zuur. Hän, tyttäreni sulle näkyi? nouskaa!
 Verinen kostonkeihäs meitä johtaa,
 Sit' ynnä seuratkaamme!

Joukko. Seuratkaamme!

Bileam. Tuolt' astuu hän! O, koston
enkeli!

Tuo keihäs isällesi! Ota, Zuur!

Zuur. En näe häntä. Missä?

Bileam. Tuolla, tuolla! —

Hän haipuu taas. — Jo torven kuulette,
Vihollistemme sotahuuto raikuu.

Työ alkaa. Omri, seuraa taisteluun! (ryntää
oikealle.)

Omri. Kuin varjosi (seuraa Bileamia.)

Zuur. Nyt sodan huima henki
Mun valtaa. Tuonne, urhot, rynnätkää!

(Oikealta ja vasemmalta ryntää esille Israelin jouk-
koja. Taistelua.)

Huur. Ei, tänne! Tääll' on vastus.
Väistykää!

Tai survon jalkoihini rosvot.

1:nen Israelilainen. Kuole,
Vihainen koira!

Huur. Sorru, sortaja!

Israelilainen. Tuoss' isku! — toinen!
Juokse Gehennaan!

(Huur kaatuu. Aseitten kalsketta kuuluu. Nahsen ja Elisur tulevat esille kiskoen mukanaan vanhaa maamiestä.)

Maamies. Ai, ai, ai! auttakaatte! Päästäkää!

Nahsen. Sen turpa paina hiekkaan.

Maamies. Auttakaa!

Nahsen. Niin lakkaa huutamasta.

Maamies. Päästäkää!

Poveni teille tyhjennän, jos hengen

Minulle, vaimoille ja lapsilleni

Vaan lahjoitatte.

Elisur. Mit' on povessasi? (mies näyttää.)

Nahsen. Ah, kultaa, Elisur!

Elisur. Ja hopeaa!

Maamies. Pereeni, karjani jos päästätte!

Elisur. Maa Israelin on ja kaikki aarteet,

Mut hyvällä kun nöyrryt, päästän sun.

Nahsen. Pois päästä joutava!

Elisur (sysäten niskasta.) Kas tuossa —
mene!

Nahsen. Pyhyiden tähden, tästä tup-
peen suu!

On Pinhos kiivas lain vasara:
Me kultaa riistimme, hän meiltä hengen
Voi riistää.

Elisur. Tämän syntitahrasen —
Jos sotaryöstö onkaan syntiä —
Sovinto-uhrilla on helppo pestä.

Nahsen. Nyt joukkoon taas! Työ uljas
pesköön tahrat!

(lähtevät.)

Bileam (haavoitettuna, nojaten Omriin.)

Suo minun sortua, muut taistelee.
Ken tuossa? Huur! Jo hänkin kaatunut.
Käyn pian luokses, Midianin mies.
Väsyttää haavat, lepo tarpeen on. (istuu ki-
velle.)

Tähystä, Omri, väijy vihollista,
Jos ryntää tänne, vielä koitellaan.
Voin kättä nostaa.

Omri. Siellä taistelee
Ja hurjast' iskee Rekem — Reba kaatui,

Tuo reima mies! Ah, julman ankarat
On taivaan vallat!

Bileam. Taisteleeko Zuur?

Pää pystyss' onko?

Omri. Zuurin joukkoineen

Jo Pinhos kiertää.

Bileam. Missä Evi on?

Omri. Hän avuks rientää, huimast' ot-
telee,

Vihollisia niinkuin heinää kaataa.

Ah, varjele! — Hän taka-iskun sai.

Bileam. Kirottu halpa salapuria!

Omri. Yrittää nousta — kaatuu hur-
meissaan.

Zuur väistyy tänne päin ja Pinhos seuraa.

Tääll' ovat kohta.

Bileam. Miekkas paljasta!

Tylyjen valtain kanss' on tässä työtä.

Jos vääryyttä ei taivas harjoita,

Elämän päivä seuraa kuolon yötä.

Tuo elinhalu oisko turhuutta?

Jos turhuutt' on se, mik' on vakava?

Jos elinhalu eläviss' on turha,
On vakavaa vaan hävitys ja murha.

(ankara ukonjyry.)

En pelkää jyrinäsi, ukkonen!
En lopu tähän. — Jospa loppunen?
Niin taikka näin, en mitään mahda.

Omri. Taas

Kavala Pinhos kaatoi sankarimme! —
Zuur nousee, horjuu — riennän avuksi (lähtee:)

Bileam. Paloiksi Pinhos! — Varro Israel!

Sun tyly virkapappeutes loppuu:
Kun aikaihmistyvät kansat kerran,
Jokainen tuntee lähteen rinnassaan
Ja itse kuulee kuiskutukset Herran. —
Valoa välähti! — Taas jyrisee. —
Yö peittää maan.

Pinhos. Et väisty kauemmas:

Sisääsi työnnän keihään verisen.

(Zuur kaatuu. Pinhos pysähtyy hetkeksi käsi otsalla.)

Zuur. Pakene, Bileam!

Bileam. Kaatunutko Zuur!

Tuo Midianin pylväs ainoa.

Nyt nouse, miekkani!

(Omri taistelee suojellakseen Bileamia.)

Noin taistellaan!

Teet oikein, Omri! Tuonpa apuni. (Omri saapi erään Israelilaisen keihäästä syrjäpiston, kaatuu.)

Ah! Häinkin sortuu! Uskollisin mies!

Täss' yksin seison minä, kansaton. —

On kansaton ken hengenheimoton. —

Näen loppuni. On kaikki raunioina.

Mit' etsin, toivoin — kaikk' on rauennut.

Elämä, joka kuolemassa voitat,

Sun suuruutesi valtaan heittäyn!

Elisur. Kas tässä mies! Täm' on se
noituri!

Hänellä juonten rihmarulla on.

Nahsen. Hänt' elä tapa! Pinhos tuomit-
koon!

Tulehan, Pinhos!

Pinhos. Irti päästäkää!

Hän puoltakoon, jos voi, mies miestä vastaan.

Bileam. Kavalanhurskas salamurhaaja!
Pyhyiden tahra, pappeuden ilka!

Jos kanssas taistelen, en taistele sun kanssas,
 Jos minun voitat, sin' et mua voita:
 On korkeampi, joka taistelee
 Ja voittaa.

Pinhos. Iske, kurja mies!

Bileam. Sen kurja lausui. Tuossa hui-
 maus!

Pinhos. Takaisin maksan. Missä taikasi,
 Kun horjut?

Bileam. Tuossa! (ukonnuoli iskee.)

Pinhos. Näitkö ukkosen?

(Pistää miekallaan Bileamia, joka kaatuu.)

Tuoss' on sen isku! Kuule jyrinää!

Jehovan tuomio on täytetty.

Puhaltakaatte voiton pasunaan

Ja riemun sympaleita soittakaa:

Sanoman viemme Moosekselle leiriin,

Ett' Israelin voitonpäivä on.

